

**PÕLVA MAAKONNA
RAHVARAAMATUKOGUDE
2023. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Põhilised tegevussuunad	4
2. Juhtimine	7
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:	7
2.2 Eelarve.....	7
2.3 Projektid	8
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng	9
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	10
2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused	10
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	11
2.4.4 Erialahariduse omandamine	11
2.4.5 Töötajate tunnustamine	12
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	12
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	13
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	13
3. Kogud, komplekteerimine ja töötlemine	14
3.1 Komplekteerimise põhimõtted ja uuendused	14
3.1.1 Raamatute komplekteerimine.....	14
3.1.2 Perioodika komplekteerimine	15
3.1.3 Auviste komplekteerimine	15
3.2 Inventuurid, mahakandmised	15
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	15
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	16
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.....	16
4.3 RVL-teenindus	18
4.4 Laste- ja noorteteenindus	19
4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine	19
4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine.....	19
4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	19
4.4.4 Laste- ja noorteüritused	20
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	22
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	23

4.6.1 kohalikul tasandil	23
4.6.2 riiklikul tasandil.....	24
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.....	24
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	31
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded.....	31
4.9 Andmebaasid	32
5. 2024. aasta tegevused	32
LISA 1. Personali koolitus	34
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	36
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid	37
LISA 4. Laste ja noorteüritused	38
LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine	45

Sissejuhatus

Tabel 1

Maakonna /linna nimi	Elanike arv (01.12.22)	KOV-de arv maa- konnas	Üldkasutata- vate raamatu- kogude arv	Harukogu- de arv	Teenindus- punktide arv	Kokku
Põlvamaa	24 158	3	10	19	1	30

1. Põhilised tegevussuunad

Maakonna raamatukogudes oli sisukas ja tihe, kuigi vaadates raamatukogunduses laiemalt toimuvat, ka keeruline aasta. Erakordne oli kahe uue raamatukogu-külakeskuse avamine. Raamatukogusid (eriti maaraamatukogusid) väärtustavad olid Eesti Vabariigi Presidendi Alar Karise külaskäigud. Raamatukogude külastatavus suurenes, huvilised said osa paljudest sisukatest üritustest ja näitustest. Suursündmusteks kujunesid uute majade pidulikud ja mitmekesised, kogukondi tervikuna haaravad avatseremooniad. Esmakordselt tähistati eesti kirjanduse päeva, millele pühendati ilusaid ettevõtmisi.

Eelmisel aastal püstitatud eesmärgid said täidetud (Põlva Keskraamatukogu uue kodulehe avamine, üle-eestilise maaraamatukoguhoidja päeva läbiviimine jne).

Tähtsündmusi

- Leevaku ja Valgjärve raamatukogu uue hoone avamine vastavalt 4. juunil ja 23. septembril
- Eesti Vabariigi Presidendi Alar Karise külaskäigud Leevaku ja Kiidjärve raamatukokku
- 23. üle-eestiline maaraamatukoguhoidja päev Valgjärvel 30. oktoobril
- Kogumiku „Kultuurist väläh om hää olla. Võromaiseid lugusid ja luuletusi“ esmaesitlus maakonnaraamatukogus
- Põlva Keskraamatukogu uue kodulehe avamine

Hinnang raamatukogude tegevusele, positsioonile ja koosvõimele maakonnas

- Raamatukogude võrgustik toimis ühtsena ja koostöövõimelisena (maakonnatasandil komplekteerimine, koolitused, RVL jne)
- Raamatukogudes korraldati palju kultuurisündmusi tipptegijate osavõtul
- Raamatukogud olid headeks koostööpartneriteks vallavalitsustele, haridus-asutustele, teistele kultuuriasutustele, MTÜ-dele jne
- Raamatukogud olid abiks teavituskampaaniate ja kogumisaktsioonide korraldamisel (sõeluuringud, kudumid kultuuripealinna külalistele jne)

Raamatukogu tegevused liikumis- ja sauna-aastal

Liikumisaasta tegevustest oli kõige suurem osakaal matkadel ja tervisekõnnil, sageli seotud lugemise ja raamatukogudega. Üritused said teoks väga heas koostöös spordi- ja

liikumisentusiastidega. Siinkohal väärivad äramärkimist Ingrid Muuga (Põlva Maakonna Spordiliit), Eve Reitalu (võimlemistreener), Nikolai Järveoja, Kalle Ojasoo ja Madli-Johanna Maidla (OK Põlva Kobras), Kaarel Hendrik Zernant (Tartu OK Ilves), Anne Vasarik (Põlva Laskespordiklubi), Meelis Maidla (Põlva Matkaklubi), Kurmet Karsna (Räpina Spordiklubi), Reet Külaots (Põlva Kool), Kersti Kõrge ja Aike Meekler (Naiskodukaitse Kanepi jaoskond).

Maakonnaraamatukogu (Põlva)

- Siseorienteerumisvõistlused (kaks etappi). Tegu oli uudse rahvarohke spordisündmusega, kus võistlesid nii meistrid kui ka algajad. Maakonnaraamatukogu sopiline hoone sobib orienteerumiseks suurepäraselt. Mõlemal korral oli kohal ka press (vastavalt Meelis Käo Marta Raadiost ja Mati Määrts Lõuna-Eesti Postimehest).
- Keha heaolu võimlemine lugemissaalis (4). Juhendaja andis võimlejatele kaasa ka omakoostatud metoodilise materjali
- Raamatukogude-aastal alguse saanud pühapäevamatk „Raamatukogust raamatukokku“, seekord Kauksist Vanakülla.
- Linnamatkamäng koostöös kodutütarde ja noorkotkastega
- Näitus „Tervise ja reipa meeolu heaks“. Raamatunäituse rikastamiseks toodi palju põnevat spordiinventari (stardipakk, spordijalatsid, suusad, vimplid, märgid jpm). Näitus avatigi pidulikult koos spordirahvaga.
- Teeneka sporditegelase Anne Vasariku koostatud mahukas stendinäitus „Põlva Spordihooned 50“
- Raamatunäitus „Mõtlemisest ja tervisespordist“
- Loterii-allegri (viktoriin) „Liikumine nii ja teisiti“

Maaraamatukogud

- Kanepi valla kõnnisarja „Käime läbi külade“ lõpuüritus (Erastvere)
- Laste spordipäev (Himmaste)
- Seikluslik raamatukõnd (Kanepi; 4)
- Kirjanduslik orienteerumismäng (Krootuse)
- Tantsulised pärastlõunad (Peri; 8)
- Lugemiskõnd (Põlgaste)
- Matkad Valgesoos ja Järveljal (Rasina)
- Jürikuu sinilillejooks (Ruusa)
- Laste liikumispäev „Rõõmsalt sügisesse“ (Ruusa)
- Raamatujooga lastega (Tilsi)
- Jalgrattamatk Jaan Vahtra sünnikohta Kaaru külas (Vanaküla)
- Liikumismäng kooliaasta lõpuüritusel raamatukogus, koolimajas ja õues kirjanduslikke ülesandeid lahendades (Vastse-Kuuste)
- Sportlik üllatus: harjutused raamatutega täidetud ämbriga (Veriora)
- Balti Ketil velotuuri vahefiniš (Ahja)

Saunateema on küll pisut vastuoluline seetõttu, et saun on maainimeste jaoks väga harilik asi, aga teisalt oli huvitavaid ettevõtmisi. Saun kui meie kultuuris väga oluline nähtus on tänuväärne aines ka näituste korraldamiseks ja pea kõikides raamatukogudes need väljas olidki. Paari raamatukokku ehitati koguni lava, rääkimata muudest tarvikutest (vihad, nuustikud, käterätikud jne). Mõnes raamatukogus tarvikuid ka müüdi (ja müüakse edaspidigi). Kahes raamatukogus pandi näitus välja ehtsasse sauna. Tilsi raamatukogu kõrval asuvas endises lastekodu saunas

filmiti „Naerata ometi“ meelde jääv saunastseen. Saun oli ka Valgjärve raamatukogu asenduspinnal (korteris). Maakonnaraamatukogu edastas sauna-aasta korraldajate palvel ka oma videotervituse. Kirjanik Rainer Rahasepp luges katkendeid Agu Takise raamatust „Sauna!“ ja luges oma setukeelse saunaluuletuse. Põlvamaa foto- ja filmimees Indrek Illus kujundas tervitusest ilusa väikese filmi (vt [YouTube](#)’is).

Üritusi ja näitusi

- Risto Järve loeng „Vaeslaps saunas: saunast rahvapärimuses ja muinasjuttudes“ (Põlva)
- Saunajuttude vestmine (Leevi)
- Saunale pühendatud „Lugemisisu“ programmi teematunnid (Tilsi)
- Minimoto Põlgaste MTÜ saunamaratoni finiš (Peri, koostöös Peri Külaseltsiga)
- Kirjandushommik „Eesti saun koos eesti pokudega“ lasteaialastele (Põlva)
- Seebivalmistamise töötuba (Karilatsi)
- Kohtumine Vana Jüri Seebikoja meistritega (Võõpsu)
- Saunaviha valmistamise õpituba (Taevaskoja)
- Fotonäitus „Kus saun, seal eestlased“ Vastse-Kuuste kogukonnalt. Üleskutse esitas ja näituse pani kokku sealse raamatukogu juht Mall Kõpp, aasta jooksul ringles näitus mitmes raamatukogus
- Näitus „Hüva leili!“ (sisaldas ka ülevaate Epp Margna ja Toomas Kalve tegevusest suitsusauna propageerimisel) (Kanepi)
- Saunalaulude ja -kommete väljapanek, saunatarvikud ja külaseltsi abiga valminud saunalava (Peri)
- Noorte kujundatud saunanäitus (Põlgaste)
- Vitriininäitus „Kui keris paugub“, lisaks raamatutele tarvikuid raamatukoguhoidjatelt ja puutöömeister Meelis Kihulaselt ning tema õpilastelt, samuti tušijoonistused Voldemar Ansilt (Põlva, Vanaküla)
- Saunalava-müügipunkt – näitusel ja osaliselt ka müügiks välja pandud tarvikud (Vastse-Kuuste)
- Seebinäitus Piret Vesi ja Aale Katteli erakogudest (Taevaskoja)

Kahes vallas võeti vastu uus **arengukava**.

Räpina valla arengukava kuni 2035 sätestab raamatukogude kohta:

„Raamatukogude võrgustiku ja funktsionaalsuse tõhustamine ning arendamine multifunktsionaalseteks kogukonnakeskusteks (sh korraldades temaatilisi üritusi, toetades üldist rahvaharidust (sh IT-oskused), pakkudes AIP-i, printimise jms klassikalisi teenuseid).“

Kanepi valla arengukava 2023-2030 üks strateegilistest eesmärkidest:

„Kanepi raamatukogud ja kultuuriasutused on valla kogukonnakeskused, mis hoiavad ja arendavad kohalikke traditsioone ning kogukondasid, kujundavad inimeste lugemisharjumusi, toetavad elukestvat õpet ja võimaldavad ligipääsu informatsioonile, teadmistele ja kultuurile.

Rõhku tuleb panna ka eraldi kohalike kogukondade arendamisele, et selle tulemusena tõuseks elanike sotsiaalne kaasatus, loodaks uusi kogukonnavajadustel põhinevaid teenuseid ning väärtustataks ajalugu ja piirkondlikku eripära.“

Eesmärgi juurde kuuluvast tegevuste tabelist puudutab otseselt raamatukogusid lause „Kaugtöölaudade kasutamise võimaluste loomine, olemasolevate privaatsemaks muutmine.“

Mõlemas vallas avatud uus raamatukogu-külakeskuse hoone näitab, et ollakse valitud kursil. Väga oluliseks peetakse kogukonnakeskset lähenemist.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:

Raamatukogude võrgus muudatusi ei toimunud. Suleti küll kaks teeninduspunkti (Põlva vallas), kuid seal polnud statsionaarset kogu ja raamatukogude võrku see ei mõjuta. Moodustati Valgjärve raamatukogu-külakeskus ja senisele raamatukogu direktorile lisandus palju (uue ametijuhendi järgseid) kohustusi. Kõigega toime tulemiseks vähendati raamatukogu lahtiolekuaega viielt päevalt nädalas kolmele.

Nõukogud tegutsevad endiselt keskraamatukogudes. Räpina valla Keskraamatukogu nõukogu kogunes kahel korral töökorraldusküsimusi arutama. Põlva Keskraamatukogu nõukogu liikmed kinnitasid meilitsi suvised lahtiolekuajad.

2.2 Eelarve

Tabel 2 (summad tuhandetes)

Põhieelarve	Seisuga 31.12.22 €	Seisuga 31.12.23 €	Muutus %
Eelarve kokku	1264,385	1405,751	+11,2
sh keskraamatukogu	688,676	755,927	+9,8
Personalikulu	745,456	803,873	+7,8
sh keskraamatukogu	435,469	480,597	+10,4
Komplekteerimiskulu	204,031	214,571	+5,2
sh KOV-lt	157,285	165,154	+5,0
sh riigilt	46,746	49,417	+5,7
sh keskraamatukogu	96,856	99,484	+2,7
sh KOV-lt	71,098	72,240	+1,6
sh riigilt	25,758	27,244	+5,8
Infotehnoloogiakulu	32,223	31,991	-0,7
sh keskraamatukogu	23,522	21,035	-10,6

Eelarve on kasvanud, va. infotehnoloogiakulu. Kuna viimastel aastatel on päris palju arvuteid uuemate vastu välja vahetatud, pole kindlasti tegu suure puudujäänud summaga.

Riigi komplekteerimissumma, mis aastate 2021–2022 võrdluses oli miinuses, on õnneks kasvanud.

2.3 Projektid

Tabel 3 (summad tuhandetes)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood*	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Kultuuriministeeriumi rahvaraamatukogude kiirendi			
Maakonnaraamatukogu			
Kauksi raamatukogu kaugtöõruumi loomine koos abiruumi remondiga (innovatsioon)	26.06–29.12.2023	10,160	20,320
Raamatukogude turundamine ja nähtavaks tegemine erinevates meedia-kanalites (koolitustegevus)	20.09–31.12.2023	1,557	1,857
Eesti Kultuurkapitali Põlvamaa ekspertgrupp			
Räpina valla Keskraamatukogu			
<i>Võõpsu</i>			
Võõpsu raamatukogu 100	01.10.2023	0,250	0,610
<i>Räpina</i>			
Kohtumine Indrek Harglaga	16.10.2023	0,200	0,250
<i>Põlva Keskraamatukogu</i>			
<i>Kiidjärve</i>			
Muusikaline luuleetendus „Mari Vallisoo – kõneles ja lendas”	30.11.2023	0,250	0,310
<i>Peri</i>			
Peri raamatukogu 100	01.05–01.06.2023	0,300	0,478
Eesti Filharmoonia Kammerkoori (EFK) meeskvarleti ja Põlva Muusikakooli kontsert-salongiõhtu	31.01.2024	0,300	0,954
<i>Vastse-Kuuste</i>			
Lugemisisu programmi 2022/2023. aasta hooaja tunnustusüritus	03.04–15.09.2023	0,150	0,295
Kohtumine Epp Petronega	01.08–30.11.2023	0,200	0,246
Kohtumine Anti Saarega	15.03–30.09.2023	0,120	0,160
Karilatsi muuseumi muinasjutukohver	25.05–25.09.2023	0,170	0,210
Kohtumine Lilli Luugiga	10.04–30.09.2023	0,100	0,130
Hingedekuu jutustamisõhtu: Ena Mets „Inimhetked ja kohtumisretked”	30.12.2023	0,200	0,230
Kohtumine Marja-Liisa Platsiga	20.12.2023	0,200	0,231
Raamatukogupäevade üritused	30.11.2023	0,200	0,263
<i>Põlva</i>			
Kohtumine Krista Kumbergiga	29.03–31.10.2023	0,200	0,311
Anu Tauli kontsert	25.05–30.09.2023	0,300	0,415
Siseorienteerumisvõistlused	20.03–30.11.2023	0,300	0,343

Timur Mazitovi kontserdid (Võõpsu, Peri, Põlva hooldekodu)	30.03–30.11.2023	0,300	0,610
Maakonna raamatukoguhoidjate õppe- reis Lätti	30.11.2023	0,640	1,090
Suvelugemise tunnustusüritus	30.11.2023	0,400	0,572
Kohtumised Kristel Vilbastega (Him- maste, Taevaskoja)	30.11.2023	0,300	0,416
Kokku		17,297	33,925

*KULKA tarkvarasüsteem ei kuva alates 2023. aasta kolmandast taotlusvoorst enam toetuse kasutamise perioodi, vaid näitab teostumise lõpptähtaja ja aruande esitamise tähtaja. Seetõttu ongi osades lahtrites märgitud teostumise lõpptähtaeg.

Projekte oli eelmisest aastast vähem (23 ja 29). Projektiraha laekus eelarvesse 47,8% rohkem (2022 – 11,700) rahvaraamatukogude kiirendi innovatsiooniprojekti arvel. Taotlusi esitati kiirendi mõlemasse taotlusvooru, kuid kuna teise vooru tulemused selgusid 2024. aasta algul, pole neid käesolevasse tabelisse märgitud. Projektid toetasid arendus- ja koolitustegevust ning sündmuste korraldamist. Kiirendist saadud toetuse abil loodi Kauksis kaugtööteenus. Maakonnaraamatukogu koolitusele kulunud summast moodustab projektidest saadu suure osa (47,5%). KULKA Põlvamaa ekspertgrupi toetused aitasid sündmusi korraldada mitmes raamatukogus (Võõpsu, Räpina, Peri, Himmaste, Kiidjärve, Taevaskoja, Vastse-Kuuste, Põlva). Endiselt jagas ekspertgrupp juubelitoetusi. Raamatukogudega käsikäes töötavad MTÜ-d koostavad samuti taotlusi. Väga hea näide on Erastverest, kus Päre Selts taotles raamatukogukülakeskuse maja 130. sünnipäeva tähistamiseks raha KULKAlt, parkla laiendamiseks PRIAlt ja madalseiklusraja loomiseks KOP-ilt (Kohaliku Omaalgatuse Programm). Raamatukoguhoidjad koostavad omakorda taotlusi MTÜ-dele, mille eestvedajateks nad on (Taevaskoja, Vastse-Kuuste, Peri).

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Raamatukogudes töötas 2023. aasta lõpu seisuga 56 inimest ehk sama palju kui 2022. aastal. Esmakordselt jagab üks töötaja end kahe raamatukogu vahel. Statistiliselt loetakse ta raamatukoguhoidjate hulka, aga koosseis jaguneb raamatukoguhoidja ja abipersonali vahel vastavalt 0,7 ja 0,3. **Raamatukoguhoidjate** arv (46) on sama, kuid muudatusi töötajaskonnas oli paljude aastate praktikast rohkem. Pensionile jäi kolm staažikat raamatukoguhoidjat, neist üks Põlvas. Vahetus Räpina valla Keskraamatukogu direktor. Üks maaraamatukoguhoidja koondati varakevadel, kuid hilissügisel koht taastati (küll väiksema koosseisuga – 0,30 senise 0,75 asemel). Koosseis muutus kokku 0,9 võrra (40,825 ja 41,725). Maaraamatukogudes (2) vähenes koosseis kokku 0,75 (0,30 ja 0,45). Põlvas langes ajutiselt 0,25 (uus töötaja asub edaspidi tööle täiskohaga). Ühes maaraamatukogus suurendati koosseisu 0,1 (0,65-lt 0,75-le). **Abipersonali** arv ja koosseis (10 ja 8,3) jäid statistiliselt samaks, kuid siingi oli muudatusi. (Tegelikult töötas 11 inimest, vt alapeatüki algus.) Ühes maaraamatukogus taastati mullu kaotatud ametikoht (0,3 varasema täiskoha asemel). Teises maaraamatukogus vähenes koormus 0,3 (täiskohalt 0,7-le).

Lahtioleku muutus seoses muudatustega koosseisus kolmes, töötajate vahetuse tõttu kahes ja reorganiseerimisest tingituna ühes raamatukogus.

Räpina valla Keskraamatukogus kehtestati **35-päevane põhipuhkus**. Sama raamatukogu **töökorralduse reeglitesse** lisati punkt sisetööpäeva korraldamise kohta. Sisetööpäeva võib

korraldada kooskõlastatult direktoriga ja mõistliku aja jooksul lugejaid teavitades. Muudatuse tingis igapäevase sisetööpäeva järk-järguline kaotamine aastate jooksul (aruandeaastal ühes raamatukogus; kahes raamatukogus jäi alles), aga elu näitab, et aeg-ajalt on sisetööpäeva väga vaja.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Koolitusi (väljaspool maakonnaraamatukogu) oli mullusest rohkem (134 ja 76) eelkõige programmi „Raamatukogu digiriigi nõustajana“ lühiseminaride tõttu, mida saab käsitleda eraldi koolitustena. Ka tunde oli seetõttu rohkem (850 ja 741). Koolitustest võttis osa 22 raamatukoguhoidjat, mis on peaaegu sama (23). (Maakonnaraamatukogu koolitustel osalesid kõik raamatukoguhoidjad.) Kõige rohkem võeti osa digipädevuse ja lastetöö koolitusest. (Kahjuks jäi toimumata lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemia.) Uudne ja huvitav teema on kodanikuteadus. Väga häid koolitusi korraldasid Tartu Ülikool, ERÜ, Creativity Lab Academy ja Eesti Lastekirjanduse Keskus (ELK).

Olulisemad koolitused

- Teenusedisain (osa koolitusprogrammist „Raamatukogu digiriigi nõustajana“; kontaktelt ja veebis; osales 4 raamatukoguhoidjat) – Trinidad Wiseman OÜ
- Eelnimetatud koolitusprogrammi lühiseminarid (3; veebis)
- ERÜ maaraamatukogude suveseminar (4)
- ERÜ maaraamatukogude sektsiooni teabepäev (3)
- Koolitusprogramm „Kohalike dialoog kohalikus raamatukogus“ (1) – ERÜ
- Strateegiline raamatukogu (1) – Creativity Lab Academy ja ERÜ, toimus Tallinna Keskraamatukogus
- Strateegiline kommunikatsioon (1) – ERÜ ja Creativity Lab Academy, toimus Tallinna Keskraamatukogus
- Raamatukogunduse suveakadeemia (1) – Tartu Ülikooli ühiskonnateaduste instituut
- Seminar kodanikuteadusest (1) – Tartu Ülikooli raamatukogu
- Infopädevuse e-kursus (1) – Tartu Ülikooli raamatukogu
- Google Drive keskkonna kasutamine kontoritöös (1) – Haridus- ja Teadusministeerium, toimus Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskuses
- Algupärase lastekirjanduse päev „Peegeldav ja peegelduv laste- ja noortekirjandus“ (5) – Tartu Linnaraamatukogu
- „Lugemisisu“ programmi stardikoolitus (5; veebis) – ELK
- Lasteraamatukoguhoidjate õpipäev „Tere! Hello! Moi! Привіт!“ (3; veebis) – ELK
- Seminar „Laps kirjanduses 11. Raamatukogu toob kokku“ (5; üks osaleja kontaktelt, teised veebis) – ELK
- Lastekirjanduse aastakoosolek (12; veebis) – ELK

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukoguhoidjate arv/KOV-de arv	Eelarve/koolituseks kulutatud summa
08.02	<i>Pärimus Kirjandus Info</i>	Risto Järv Rainer Rahasepp	4,5	32/3	0,338
29.03	<i>Kirjandus</i>	Krista Kumberg	4,5	32/3	0,131

	<i>Info</i>				
11.05	<i>Väärtushoiakud Raamatu- kogundus</i>	Triinu Laan Küllü Ots	4	22/3	0,099
22.08	<i>Õppereis</i>	Ogre ja Ulbroka raamatukogu- hoidjad Eramuuseumi Krivu Klets omanikud	8	28/3	1,090
20.09	<i>Sotsiaalmeedia Turundus</i>	Brit Mesipuu	7	27/3	1,857
23.11	<i>IT</i>	Brit Mesipuu	3	13/3	0,294
20.12	<i>Aruandlus Info Raamatu- kogundus Jõulude tähistamine</i>	Kati Maidla Küllü Ots	4,5	29/3	0,820
		Kokku	35,5	183	4,629

Korraldati seitse koolituspäeva (kõik kontaktid). Mõtteliselt kuulub tabelisse ka üle-eestiline maaraamatukoguhoidja päev maakonnaraamatukogu peakorraldusel 30. oktoobril, millest võttis osa 23 Põlvamaa raamatukoguhoidjat. Raamatukoguhoidjad jäid koolitustega rahule. Väga heal tasemel oli nagu ikka Krista Kumbergi loeng uuemast laste- ja noortekirjandusest. Triinu Laan oskas raamatukoguhoidjaid üksmeelselt tegutsema panna. Brit Mesipuu andis häid nõuandeid sotsiaalmeedia ja Canva kasutamiseks. Ta tutvustas ka AI-d ja andis mõlemal koolitusel kaasa mahuka materjali. Väga kõrgelt hinnati külaskäiku Läti uutesse innovatiivsetesse raamatukogudesse. Aasta jooksul kuulati-vaadati ülevaateid välismaa raamatukogudest (Norra, Läti, Leedu, Poola). Maaraamatukoguhoidja päeval kõitis osalejaid Kristiina Praakli (teemadeks kodulugu ja keeleline olukord Eestis) ja Viibeke Turba (teeninduskultuur) heatasemeline esinemine. Koolitustel arendati digi- ja kirjandusalast pädevust ning laiendati erialast ja üldist silmaringi.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Teemadeks olid eeskätt **ajalooülevaated raamatukogujuubelitel ja giiditöö**. Heal tasemel jätkasid Külli Vardja (Ahja), Krista Pikk (Kiidjärve), Karmen Pedosk (Leevaku; palju gruppe seoses uue maja avamise ja teatrietendusega) ja Anne Konsap (Mehikoorma).

Kõige suurema auditoriumi ees esines Kiidjärve raamatukoguhoidja Krista Pikk, kes pälvinuna kutse Eesti Vabariigi Presidendi vastuvõtule andis ka intervjuu ETV-le. Krista Pikk esindas kogu Eesti raamatukoguhoidjaid väarikalt. Lisaks valmis temast saatelõik ETV „Maahommikus“ (autor Heleri All). Karmen Pedosk andis intervjuu ETV-le uue maja ehituse ajal. Raamatukoguhoidjad andsid ka raadiointervjuusid. Siinkohal suur tänu Läänemaa kolleegile Krista Kumbergile, kellega Meelis Käo (Marta Raadio) salvestas 45-minutilise särava saate!

Vt LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Erialaharidust keegi praegu ei omanda.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Põlvamaa aasta maaraamatukoguhoidja, ühtlasi ERÜ auhinna aasta maaraamatukoguhoidja nominent, kaasnevad ERÜ ja Põlvamaa Omavalitsuste Liidu (POL) tänukirjad: Aili Jürmann (Võõpsu)

ERÜ teenetepreemia nominent: Tiina Hoop (Saverna)

Kultuuriministeeriumi tänukiri: Tiina Hoop, Mall Kõpp (Vastse-Kuuste), Tiiu Ziugmann (Erastvere), Sirve Valdmaa ja Ene Jaamaste (Põlva)

Põlvamaa teenetemärgi nominent (POL): Tiina Hoop

POL-i aukiri: Tiina Hoop (Saverna), Külli Ots (Põlva)

POL-i tänukiri: Tiiu Ziugmann, Ene Jaamaste (Põlva), Võõpsu raamatukogu

Räpina valla kultuuripreemia: Aili Jürmann

Põlva valla aukiri: Mall Kõpp

Kanepi valla tänukiri: Tiina Hoop, Tiiu Ziugmann, Heli Adamson (Kanepi)

Kanepi valla aukodaniku tiitli nominent: Tiina Hoop

Kanepi valla tunnustuse kultuurielu edendaja nominent: Tiina Hoop

KULKA Põlvamaa ekspertgrupi juubelitoetus: Tiiu Ziugmann (Erastvere), Karmen Pedosk (Leevaku), Elsa Raadla (Põlva)

Ekspertgrupi elutööpreemia nominent: Tiina Hoop

Tiina Hoop korraldas oma lugejatele ja koostööpartneritele ilusa tänuürituse ja kinkis kõige tublimatele kunstiõpetaja Krista Varuli loodud savist seinakella.

Tavapärast tunnustusüritust – Põlvamaa maaraamatukoguhoidja päeva – asendas seekord üleeestiline maaraamatukoguhoidja päev. Tööjuubilare tänati aastalõpu kokkusaamisel.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

Kõige märkimisväärssem on kahe **uusehituse** valmimine heitlikes majandusoludes. Mõlemal juhul on tegu soodsas kohas asuva kogukonnakeskusega, kus lisaks raamatukogu külastamisele on võimalik pidada koosolekuid, tegelda huvitegevuse ja spordiga, nautida kontserte ja teatrietendusi, käia saunas jne. Leevakul ehitati uus maja senise asemele, Valgjärve raamatukogu toodi piirkonna keskusesse – Valgjärvele. Leevaku maja projekteeris arhitektuurbüroo TEMPT (peaarhitekt Mihkel Urmet) ja ehitas RIS Ehitus AS. Valgjärve hoone projekteeris Juhan Kutti OÜ ja ehitas Amark Ehitus OÜ. Majad on arhitektuuriliselt ilusad ja põnevad, näiteks Valgjärve oma näib esmapilgul ühekorruselisena, kuid on kahekorruseline. Kuna mõlemad raamatukogud asusid viletsates tingimustes, on uute majade üle eriti hea meel. Väga tervitav on Räpina vallavalitsuse aasta jooksul antud panus Võõpsu raamatukogu ruumiprobleemi lahendamisele. Valmis sai renoveerimisprojekt ja esitati ka taotlus rahvaraamatukogude kiirendile. See projekt paraku rahastust ei saanud, kuid kiirendi teise vooru projekt "Võõpsu raamatukogu visiooni kujundamine" oli edukas (realiseerub 2024). Kui ruttu õnnestub maja renoveerida, pole praegu teada. Peri raamatukogu uue asukoha ja Vastse-Kuuste

raamatukogu laiendamise asjus veel otsust ei langetatud. Mitu edasilükkunud **remonti** õnnestus ära teha: tuletõkkesektsooni rajamine (Põlvas) ja WC remont Kauksis. Märkimisväärne on kaugtöötoa rajamine Kauksis. Juba mitu aastat tehakse järjekindlalt remonti Ahjal ja Erastveres. Ahjal jõudis lõpule maja teisel korrusel asuva Tuglase muuseumi remont. Senikasutamata toast on saanud mitmeotstarbeline ruum, mis sobib kaugtööks, koolitusteks, käsitöö viljelemiseks jne. Ahjal tehti veel palju tööd nii majas kui ka välialal. Erastveres on heaks abiliseks MTÜ Päri Selts. Välja vahetati külakeskuse saali põrand ja laiendati parklat. Loodetavasti viiakse tulevikus sisse põrandaküte. Remonti koos otstarbekama ruumilahendusega vajab kindlasti ka raamatukogu.

Põlvas on 2024. aastal kindlasti kavas hakata tegema ettevalmistusi uue sisekujunduse loomiseks.

Vt LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele

Edasimineku mullusega võrreldes on olemas. Uutes majades (Leevaku, Valgjärve) on invasõbralikud tingimused (tasapinnaline sissepääs, invatualett). Taevaskojas paigaldati kaldtee koos käsipuuga.

Tabel 5

Juurdepääs võimalik (10)	Ahja, Himmaste, Kiidjärve, Leevaku, Leevi, Linte, Ruusa, Taevaskoja, Veriora, Valgjärve
Juurdepääs võimalik osaliselt (9)	Kanepi, Krootuse, Mehikoorma, Peri, Põlgaste, Põlva, Rasina, Räpina, Vastse-Kuuste
Juurdepääs puudub (10)	Erastvere, Karilatsi, Kauksi, Kiuma, Maaritsa, Mooste, Saverna, Tilsa, Vanaküla, Võõpsu

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Maakonnaraamatukogus (koos harukogudega) hoiab IT-spetsialist arvutipargi heas korras. Seadmeid aasta jooksul välja ei vahetatud. Kindlasti on vaja viimase miili ühendust, sest mitmes raamatukogus on internetiühendus katkendlik.

Wi-Fi leviala on nüüdsest kõikides raamatukogudes (aruandeaastal loodi viimane). Linte raamatukogu Wi-Fi leviala laiendati (katab nüüdsest kogu suure ruumi).

Arvuteid uuendati Räpina vallas. Räpinas ja Ruusal vahetati välja osa kasutajaarvuteid, Leevakul raamatukoguhoidja arvuti. Leevaku uues majas on internetiühendus varasemast palju kiirem ja katkestusteta.

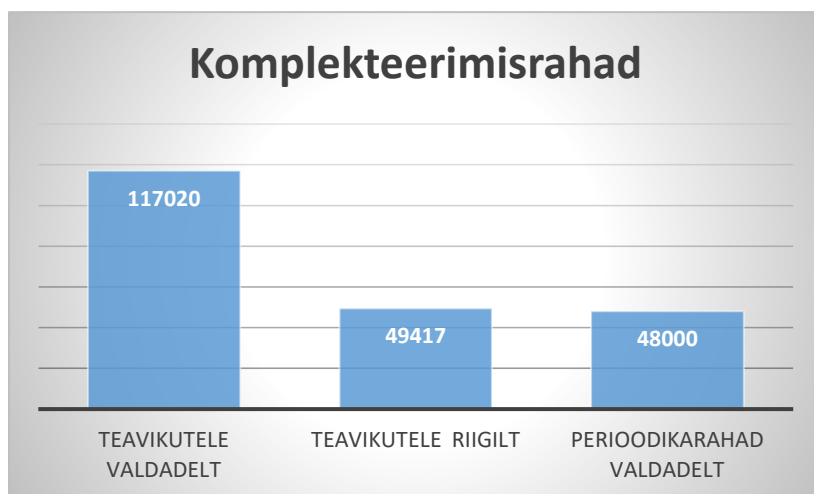
Kanepi raamatukogu sai uue kontorikombaini.

3. Kogud, komplekteerimine ja töötlemine

3.1 Komplekteerimise põhimõtted ja uuendused

Kõik maakonna raamatukogud komplekteerisid jätkuvalt maakonnaraamatukogu kaudu, raamatukoguhoidjad on praegu toimiva süsteemiga väga rahul ja tunnevad ärevust võimalike muudatuste pärast. Kõik raamatukoguhoidjad saatsid oma soovid Rahva Raamatu tellimiskeskonda, mille järgi maakonnaraamatukogu otsustas hindade võrdlemise teel, millistelt tarnijatelt ostud teha. Püüti komplekteerida võimalikult soodsalt. Varraku, Erseni ning Ühinenud Ajakirjade Kirjastuse raamatuid ostetakse otse. Kahe suure hulгимүүja vahel valiku tegemisel (Rahva Raamat 71% ja Apollo 4,2% ostudest) sai otsustavaks odavam hind, aga ka kasutusmugavus. Probleeme tekitas endiselt Apollo olematu kullerteenus. (Kuna probleem on nüüdseks lahendatud, võib oodata Apollo osakaalu tõusu.)

2023. aastaks eraldati Põlvamaa rahvaraamatukogudele teavikute komplekteerimiseks 166 437 eurot, sellest riigi toetus 49 417 (5,7% rohkem kui eelmisel aastal) ja omavalitsustelt 117 020 eurot (kasv 5,9%). Perioodikaväljaannete tellimiseks eraldasid Põlva maakonna kolm valda kokku 48 000 eurot (kasv 2,5%). Maakonna raamatukogudesse osteti 11 213 eksemplari teavikuid, neist 11 201 olid raamatud.

3.1.1 Raamatute komplekteerimine

2023. aastal osteti maakonda 11 201 raamatut (mullu 11 711). Ostetud raamatu keskmine hind oli 14,72 eurot. Kuigi komplekteerimissumma on mullusega võrreldes kasvanud, on ostetud raamatute arv langenud 510 eksemplari võrra (4,4%). Tänu kesisele komplekteerimissummale on eksemplaarsus enamiku nimetuste puhul 1. Väga harva ostetakse ühte nimetust mitu eksemplari, need on lugejate seas väga populaarseks osutunud üksikud (enamasti eesti autorite) teosed või enamloetav lastekirjandus.

Annetustena saadi juurde 743 eksemplari raamatuid (mullu 975). Maakonnaraamatukogule (ilma harukogudeta) annetati 108 raamatut. Suurimad annetajad olid eraisikud. Nii näiteks annetas Ere Kõrso kõigile maakonna raamatukogudele (30 eksemplari) oma esimest luulekogu „Taivast ja tuulõst“. Eraisikud annetasid ka vene- ja ingliskeelseid raamatuid. Annetasid ka asutused ja organisatsioonid: Võru Instituut, Tervise Arengu Instituut, Swedbank, Riigikantselei, Eesti Inimõiguste Keskus, Eesti Kodukaunistamise Ühendus jt.

Vahva üllatusena sai maakonnaraamatukogu lasteteenindus detsembris annetuseks 10 eksemplari Grethe Rõõmu noorteromaani „Kaarnapuu“. Raamatud kohalikule keskraamatukogule ja kohtumine kirjanikuga oli Grethe Rõõmu ja kirjastuse Varrak koostöös jõuluse loosimängu auhind, mille võitis Põlva Kooli emakeeleõpetaja.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Kogu maakonna peale said raamatukogud 2023. aastal kogusid täiendada 714 aastakäigu ajakirjadega, neist osteti 600 ja annetuseks saadi 114 aastakäiku (mullu vastavalt 676 ja 132). Raamatukoguhoidjad kurdavad, et rahapuuduse tõttu tuleb perioodika tellimist piirata, mida kinnitavad ka arvud (ostude vähenemine 11,2%). Ajalehti osteti 208 ja annetustena saadi 66 aastakäiku.

Annetati ajakirju Eesti Jahimees, Eesti Loodus, Eesti Mets, Eesti Õde, Kaitse Kodu, Liikumine ja Sport, Pääste Elu, Sotsiaaltöö, Sõdur; ajalehtedest Uma Lehte, Rahvuslikku Teatajat ning kohalike omavalitsuste häälekandjaid (Põlva Teataja, Kanepi Teataja, Räpina Rahvaleht).

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid komplekteeriti väga tagasihoidlikult. Juurde tuli 3 ostetud ja 1 annetatud auvis. Muud teavikud – kokku 14 lauamängu (oste 10, annetusi 4). Osteti valdavalt keeleõppealaseid lauamänge (silbimäng, vastandsõna-omadussõnad, ABC-rong, LCD-tahvel joonistamis- ja kirjutamisülesannetega jms).

3.2 Inventuurid, mahakandmised

2023. aastal viidi maakonnas läbi viis inventuuri: Mooste, Rasina, Taevaskoja, Leevaku ja Linte raamatukogus. Inventuure on viimastel aastatel korraldatud järjepidevalt ja kavas on nende läbiviimist jätkata.

Raamatukogudes kokku kustutati 15 035 raamatut (mullu 21 264). Kustutusakte koostati 23 raamatukogus, mis on mullusega täpselt sama. Kogude ringluse vähenemisel (0,6 ja 0,7) mängib aga kolmandiku võrra langenud kustutuste arv kindlasti rolli. Suurema ringlusega (1,2) paistsid taas silma Valgjärve ja maakonnaraamatukogu (ilma harukogudeta).

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Hüpe oli **kaugtööteenuse** arendamisel. Leevakul rajati kaugtööruum ehituse käigus. Kauksis remonditi selleks külakeskuses kasutusest jäänud tuba, mis asub sobivalt kõõgi kõrval. Ahjal oli küll hea võimalus kaugtööks olemas, kuid senikasutamata ruumi remontimine lõi veel paremad tingimused. Põlvas 2022. aasta algul avatud kaugtööruum on olnud tihedas kasutuses. Kaugtöötoad sobivad hästi ka väikese osavõtjate arvuga koolituste ja koosolekute korraldamiseks ning käsitöö viljelemiseks. Ahjal, kus on suur väliala, avati kuuris hubane väli-raamatukogu, mis sisustati kogust kustutatud raamatutega. Esimeseks suuremaks ettevõtmiseks oli raamatulaat „Hea leid“. Toas sai alguse ka lasteürituste sari „Päevaratas“. Vastse-Kuustes on pandeemia-ajast saadik avatud suvine välilugemissaal. Põlvas soetati lugemissaali diivan ja vahetati nii seal kui ka AIP-is välja toolid. Lasteteeninduses sisustati hoidlatuppa mõnus nurgake diivani ja kott-toolidega. Riioleid paigutati parema keskkonna loomiseks ümber Kanepis ja Võõpsus. Tagastuskast paigaldati Kiumas ja Valgjärvel.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

Kasutajaarvuteid (47) on peaaegu sama palju (–1) ja nende hulk on optimaalne. Kasutamise dünaamika raamatukoguti muidugi erineb. Põlvas on AIP-i kasutus aastaga 3,4% kasvanud (2010 ja 1943). Kasutaja jaoks loodi senisest mugavam võimalus lugemissaalis asuva värvi-printeri kasutamiseks ehk printeri saab valida AIP-arvutist. (Must-valge printer on AIP-is olemas.) Palju mugavamad on ka uued toolid. Taas saab nentida, et arvutikasutuse sisuline pool kattub raamatukogudes suurel määral individuaalkoolituse temaatikaga. Raamatukogude võimalustele juhtis avalikkuse tähelepanu president Alar Karis, andes Riigikogu valimiste e-hääle Kiidjärve raamatukogus.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused

Tabel 6

Raamatukogu	Lugejad 2022	Lugejad 2023	Muutus (+/-)
Rahvark mk-s kokku	8879	9015	+136
MKR kokku*	5340	5335	–5

*Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

Lugejate arv on maakonnas tervikuna kasvanud 1,5%. Maakonnaraamatukogus koos harukogudega on väga väike langus (0,1%), ilma harukogudeta (Põlvas) aga tõus (2,1%; 2339 ja 2291). Lugejate arv on kasvanud 16 raamatukogus.

Tabel 7

Raamatu- Kogu	Külastused 2022	Külastused 2023	Muutus (+/-)	Virtuaal- külast. 2022	Virtuaal- külast. 2023	Muutus (+/-)
Rahvark mk-s kokku	149 090	151 115	+2025	516	408	-108
MKR kokku	84 879	86 655	+1776	–	–	–

Külastuste arv on tõusnud 1,4%, maakonnaraamatukogus koos harukogudega 2,1%, Põlvas 2,7% (40 558 ja 39 485). Kokku tõusis külastuste arv 18 raamatukogus.

Tabel 8

Raamatu- kogu	Laenut-d 2022	Laenut-d 2023	Muutus (+/-)	Päringud*** 2022	Päringud*** 2023	Muutus (+/-)
Rahvark mk-s kokku	345 178	338 620	-6558	7149	7305	+156
MKR kokku	199 037	198 730	-307	4826	4953	+127

Laenutuste puhul on tegemist küll langusega, kuid see pole suur (1,9%), maakonnaraamatukogus koos harukogudega 0,1%. Põlvas on väike tõus (0,5%; 96 653 ja 96 154). Vähenemine on kojulaenutuste arvelt, sest kohalkasutus on 3,0% võrra tõusnud (hoolimata sellest, et suured päevalehed enam esmaspäeviti ei ilmu). Laenutused kasvasid 15 raamatukogus.

Kõik arvnäitajad on kasvanud Leevil, Mehikoormas, Põlvas, Rasinal, Valgjärvel ja Võõpsus. Arvnäitajatega võib rahule jääda, iseloomustavaks sõnaks on stabiilsus.

Infopäringud

Päringute arv on kasvanud (2,2%). Maakonnaraamatukogus (ilma harukogudeta) on kasv 0,7% (1563 ja 1552), sealjuures on rohkem kasvanud lasteteeninduses lahendatud päringute arv (255 ja 225).

Aruandeaastal oli **maakonnaraamatukogus** nagu ikka koduloopäringuid, millesse sai rohkem energiat panustatud: Põlva Maarja kiriku altarimaal ja selle looja kunstnik Friedrich Ludwig Maydelli elukäik, Põlva lasteaia Lepatriinu ehitamise lugu, maleturniirid Põlvas 1995-1999, Põlva joogivee kvaliteet, maakonna spordiajalugu, Taevaskoja esmamainimine Christian Kelchi kroonikas, Taevaskoda luules, Uku Masing ja Taevaskoda, Taevaskoja asunduse haldusajalugu. Täpsustati ka ühe foto leidumus raamatu „Setomaa kuld“ tarvis. Setomaa Muuseumi abiga jõudis pilt raamatusse. Abi küsiti näiteks ka Valga Keskraamatukogust, et saada rohkem materjali ühe sealse koolidirektori kohta.

Igapäevaselt esitati praktilise eluga seotud päringuid: silla ehitamine üle oja, korvi heegeldamine, nukkude kudumine, pensionide arvutamine, kalanhoe mõju tervisele, ehitamine (terrassid, saunad, aiamaad jm) jne.

Endiselt aidati õpilasi loovtööde tegemisel, tutvustades *ISE* andmebaasi, mis on endiselt vajalik, sest Digarist sobivat materjali leida on ka raamatukoguhoidjale paras katsumus.

Üliõpilaste ja enesetäiendajate teemad olid muidugi keerulisemad: hooldustoimingud, töö eakatega, arendusuuringud, kaassõltuvus igapäevaelu mõjutajana, motivatsiooniteooriad, töötaja varaline vastutus jne.

Päringute lahendamisel kasutati kõikvõimalikke vahendeid alates veebilehekülgedest ja andmebaasidest ning lõpetades kodulookartoteegi ja Artiklite ja Retsensioonide Kroonikatega. Jätkuvalt täiendati väljalõigetega koduloolisi mappe, sest Põlvamaa kohta pole koguteoseid ja iga artikkel võib pakkuda kodu-uurijatele uudset materjali (seda enam, et Digaris on Postimees, Õhtuleht jt ajalehed välisvõrgust kättesaadavad). Väga hea on anda lugejale mapp kodukoha kirjaniku, asutuse, valla jne kohta, et ta saaks teemaga tutvuda.

Maaraamatukogudes oli samuti väga erinevaid päringuid, millest küllalt suur osa puudutab toimetulekut: töökuulutused, maksumuudatused, sealhulgas automaksu võimalik kehtestamine, muudatused jäätmemajanduses, pensionitõus, elektripaketid, KOV-ide dokumendid, MTÜ asutamine, ajakirjanduse tellimishinnad, teisest pensionisambast väljumine, e-kaubandus, bussigraafikud jne. Veel näiteid: lapse käitumine (jonn, armukadedus), lasteriide kudumine, tikkimine, kalendrite ajalugu, koduloolised päringud mõne paiga kohta, ilmaennustuste andmebaasid, (täpsed) joonised puittaimedest, istikute ost puukoolist, kanakasvatus, viinamarjakasvatus, aasta lind, loom jne, teatripiletite ost, Louise XIV, tasakaalupadi, söödavad kingitused, luuletus juubilarile, mille ta võiks ise ette kanda jne. Ühel raamatukoguhoidjal oli hea meel tutvustada keskkonnakaitsjaks õppijale Rein Marani loodusfilme (ERR-i arhiivis).

Tabel 9

Raamatu- kogu	Virtuaalürituste arv		Virtuaalüritustel osalejate arv		Virtuaalürituste järelvaatajate arv	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Rahvark mk-s kokku*	18	2	41	7	1211	0
MKR kokku**	14	0	34	0	998	0

Tabel 10

Raamatu- kogu	Virtuaalkoolituste arv		Virtuaalkoolitustel osalejate arv		Virtuaalkoolituste järelvaatajate	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Rahvark mk-s kokku*	0	0	0	0	0	0
MKR kokku**	0	0	0	0	0	0

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

Tabel 11

Raamatu- kogu	Virtuaalnäituste arv 2022	Virtuaalnäituste arv 2023	Virtuaalnäituste külastajate arv 2022	Virtuaalnäituste külastajate arv 2023
Rahvark mk-s kokku*	3	0	209	0
MKR kokku**	3	0	209	0

Virtuaalüritusi, -koolitusi ja -näitusi peaaegu ei korraldatud. Tabelis kajastuvad viktoriinid Mehikoorma ja Võõpsu raamatukogus. Viimase puhul pole osavõtjate arv teada (viktoriin Genially's). Olude sunnil kohtusid kolm esinejat maakonnaraamatukogu üritustel osalejatega küll Zoomi vahendusel, kuid tervikuna ei olnud tegu virtuaalüritustega ja tabelis need ei kajastu. Raamatukogu on eelkõige kontaktürituste koht.

4.3 RVL-teenindus

RVL-teenindus oli intensiivsem kui 2022. aastal. Lugejate jaoks väga tänuväärse teenusega tegelesid kõik raamatukogud (nii tellides kui ka tellimusi täites). Telliti 13,6% (4658 ja 4099) ja täideti tellimusi 15,2% (4859 ja 4217) enam. Ka maakonnaraamatukogu (ilma harukogudeta) täitis tellimusi rohkem (6,4%; 1534 ja 1441). Uuele tasemel jõuti Räpina valla Kesk-raamatukogus, kus telliti koguni 135,8% (1627 ja 690) ja täideti tellimusi 43,3% (1237 ja 863) rohkem. Väga head tööd tegi Ilona Oeselt-Tigasing (Veriora).

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Laste- ja noortekirjanduse juurdetuleku kohta eraldi arvestust ei peeta. Maakonnaraamatukogu lasteteenindus, kus on kõige täielikum lastekirjanduse kogu maakonnas, sai juurde 530 eksemplari, mis on peaaegu võrdne 2021. aastaga (526), kuid mullusega võrreldes väiksem (573). Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimisse suhtutakse tõsiselt, aga soetussumma ei ole kahjuks piiritu. Väike mänguruum on siiski olemas. Väga heaks komplekteerimise tõhustajaks on ELK ja Lastekaitse Liidu soovitusel (plakatid on kevadeti väga oodatud). Huviga jälgitakse ELK kuu raamatu rubriiki. Samuti on ilmuvaga kursis püsimiseks olulised teemakohased ülevaated üle-eestilisel (ELK lastekirjanduse aastakoosolek jne) ja maakonnatasandil (maakonnaraamatukogus – aruandeaastal Krista Kumberg). Raamatukoguhoidjad, kes käivad lastaialastele järjekindlalt ette lugemas, pööravad ka tellimisel tähelepanu väiksematele lastele. Raamatukoguhoidjad jälgivad demograafilist olukorda teeninduspiirkonnas. Kui teismelisi on vähe, aga lapsi peale kasvamas palju, soetatakse rohkem väiksematele sobivat kirjandust. Piirkonnas, kus on kool, tuleb kindlasti hästi kursis olla soovitatava kirjandusega. Hea näide on maaraamatukogust, kus vaadati komplekteerimise proportsioonid üle ja suurendati lastekirjanduse tellimist. Kombinatsioonis järjepidevalt toimuvate üritustega on laste lugemishuvi tõusnud.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 12

Rmtk	Lug-d 2022	Lug-d 2023	Muutus (+/-)	Külast- d 2022	Külast- d 2023	Muutus (+/-)	Laenut 2022	Laenut 2023	Muutus (+/-)
Rahvark mk-s kokku*	2282	2151	-131	37 531	39 709	+2178	30 899	30 517	-382
MKR kokku**	1324	1177	-147	21 045	22 151	+1106	17 373	17 033	-340

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

Lastetöö näitajad jäävad üldistele arvnäitajatele veidi alla, lugejate ja laenutuste arv on vähenenud (vastavalt 5,7 ja 1,2%), külastajate arv on tõusnud (5,8%). Esimesed näitajad laste raamatukogukasutust objektiivselt ei näitagi, sest lapsevanem ei pruugi last lugejaks vormistada ja lastekirjanduse laenutused lähevad kirja laenutustena täiskasvanutele. See on süvenev tendents.

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Lugemisharjumuste kujundamine käib individuaalse ja kollektiivse lähenemise abil, head näited on „**Lugemisisu**“ **programm** ja **suvelugemine**. „Lugemisisu“ raames viidi toredaid tegevusi läbi Põlgastes, Rāpinas, Savernas, Tilsis, Vastse-Kuustes, Verioral ja Vastse-Kuustes. Kindlasti toob programmi värskust kooliraamatukogude kaasamine, ka Põlvamaal on liitujaid. Suvelugemine oli teist aastat ülemaakonnaline, osales 160 last (põhiliselt 7-8-aastased, aga oli ka lasteaiaaegseid ja teismelisedki ei jäänud kõrvale) 10 raamatukogust: Ahja, Kiidjärve, Vastse-Kuuste, Kanepi, Leevi, Mehikoorma, Tilsi, Vastse-Kuuste, Veriora, Põlva. Esimeses kolmes tegid kaasa ka täiskasvanud. Taas oli aluseks maakonnaraamatukogu lasteteeninduses välja töötatud lugemisbingo vorm koos lugemise väljakutsetega, kuid ka teistsugused vormid olid oodatud, sest lapsi ei panda pingeritta. Kanepis täiendati koos noorsootöötaja Helena

Rajatammega lugemisvihikut. Suvelugemine lõppes mitmel pool oma tunnustusüritusega, aga lapsed ja vanemad hindasid kõrgelt ka kutset üritusele Põlvas, mille peaesineja ja mängude läbiviija oli kirjanik Rainer Rahasepp. Individuaalseks lähenemiseks mõlema programmi puhul on raamatukoguhoidja soovitusel, loetu üle vestlemine jm. Hea koostöö on lasteadeadega (ka „Lugemisisu“ raames). Rāpinas käis üks lasteaiarühm kord kuus raamatukogus üritustel, Põlgastes luges raamatukoguhoidja ette lasteaias, Kanepis raamatukogus, Moostes ja Rasinal tutvustasid raamatukoguhoidjad lasteaias raamatuid teatraliseeritud vormis (kostümeerituna), Verioral jätkus sari „Raamat kohvis“ jne. Himmastes peetakse juba aastaid lugemis- ja Vastse-Kuustes lugemis- ja meisterdamistunde. Mitmesugused käelised tegevused toovad lapsi samuti raamatukokku (vt allpool). Raamatukoguhoidjad leiavad ikka toredaid ülesandeid lastele lahendamiseks. Eriti tore, kui nad ise neid välja mõtlevad. Heli Adamson (Kanepi) lõi emotikonimängu (lastele ja täiskasvanutele) raamatupealkirjadest. Ilona Oeselt-Tigasing (Veriora) palus tehisarul luua pilte raamatutegelastest, mis lastel tuli pealkirjadega kokku viia.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused

Üle-eestilised ettevõtmised

3.–4. klasside kirjandusmängu „Hea lasteraamat“ maakonnavooru võitis Tilsa Põhikooli võistkond koosseisus Karoliine Lutsar, Anni Laan ja Taaniel Deedin, juhendajad Astrid Lind ja Mariliis Mandel. Nemad esindasid Põlvamaad ka võistluse finaalis ELK-is.

Ettelugemisvõistluse „Padakonna vada“ maakonnavooru parimaks tunnistati Karoliine Lutsar (Tilsa Põhikool), juhendaja Astrid Lind. Karoliine esindas Põlvamaad võistluse finaalis ELK-is.

Lugemistund (8. septembril) leidis laiema kõlapinna raamatukogude aastal ja seda korraldati ka 2023. aastal päris paljudes raamatukogudes. Väga leidlikult oli Lugemistund lahendatud Vastse-Kuustes, kus loeti Markus Saksatamme loomingut. 1.–3. klass luges raamatukogus, seejärel hakkas klassist klassi ringlema suur järjehoidja ja koos sellega lugemisjärg. Järjehoidja jõudis lõpuks raamatukokku tagasi.

Raamatukogude aastal kõige populaarsemaks ürituseks osutunud pannkoogipäeva peeti seekord vähestes raamatukogudes (Mehikoorma, Leevaku, Leevi).

Kogukonnaüritustele kaasatakse raamatukoguhoidjaid hea meelega. Lasteteenindus osales töötoaga lastekaitsepäeval Põlva keskväljakul. Veriora raamatukogu võttis osa koguperepäevast ja sündmusest „Reipalt koolipinki“. Vastse-Kuustes kooliaasta lõpuüritusel jätkus lastele tegevust koolimajas, raamatukogus ja õues. Kohal oli ka Karilatsi Vabaõhumuuseumi muinasjutukohver (üritustesari „Muuseum kohvis“) koos Fr. Kreutzwaldi muinasjuttude, võrukeelse memoriini ja kirjandusliku otsimismänguga. Alati on muuseumikohvis huvitavaid vanu esemeid. Mitu suuremat koostööüritust toimus Ruusal (kogukonna vastlapäev, laste- ja noortepäev jm). Kanepis oli perepäev. Lasteteenindus osales „Lahke päkapiku orienteerumismängus“ (peakorraldaja lionsklubi Põlva Gloria), mille käigus tuli Põlva peatänaval kokku korjata 11 tähte ja neist sõnad moodustada.

Kohtumisi kirjanikega oli kõige rohkem Rāpinas (seitse kirjanikku), kus juhtus ka kurioosne lugu. Andrus Kivirähki kohtumine õpilastega jäi kooli tabanud pommiähvarduse tõttu ära ja kirjanikul jäi üle kohtuda täiskasvanutega, kes kiiresti kohale tulid. Järjepidevalt korraldab kohtumisi kirjanikega Vastse-Kuuste raamatukogu. Kohtumised toimusid eraldi üritustena, aga ka teiste sündmuste raames (nt „Lugemisisu“ hooaja lõpetamine). Autorid esitlesid kohtumistel ka oma uusi raamatuid: Eva Roos „Ema võttis kassi“, Rainer Rahasepp „Mesilane Jako“ (setokeelne väljaanne „Miitsirk Jako“) ja „Papa jutustused = Papa jutusõ“, Florika Kolbakova „Õpsid hoos ehk mõned lood minu maailmast“.

Kirjanikud: Andrus Kivirähk (Kanepi, Saverna), Epp Petrone (Kanepi, Rāpina), Heiki Vilep (Rāpina), Grethe Rõõm (Rāpina), Ilmar Tomusk (Rāpina), Kauksi Ülle (Rāpina), Contra

(Räpina), Aapo Ilves (Räpina), Ene Sepp (Vastse-Kuuste), Anti Saar (Vastse-Kuuste), Florika Kolbakova (Vastse-Kuuste), Kristina Ruder (Vastse-Kuuste), Eva Roos (Võõpsu), Rainer Rahasepp (Ahja, Saverna, Põlva), Krista Kumberg (Põlva).

Toremaid kohtumisi oli ka **illustraatoritega**: Urmas Nemvalts (Kanepi), Epp Metsaluik (Vastse-Kuuste), Marja-Liisa Plats (Räpina, Vastse-Kuuste).

Käeline tegevus on heal järjel paljudes raamatukogudes. Lapsi juhendavad raamatukoguhoidjad ise, aga neil on ka häid abilisi – kunstnikke, kunstõpetajaid ja käsitööviljelejaid. Tublid juhendajad on Karin Pikk (Kiidjärve), Anna Maquet (Maaritsa), Lea Saan (Himmaste), Epp Metsaluik (Taevaskoja). Kiidjärvel oli lastel aasta jooksul palju tegemist (kunstipooltunnid, kogupere tegelustelauake, koolivaheaja tegevused jm). Muu tegevuse hulgast jäi silma piltide värvimine, mida tegid nii lapsed kui ka täiskasvanud. Kunstipärased pildid rõõmustasid silma ka näitusel. Ühtlasi olid lapsed ka tublid lugejad. Lintes said lapsed proovida Saori loovkudumist ning tegutsesid ka käsitöö- ja kokandusringis. Toiduvalmistamist oli veel mitmes raamatukogus. Näitused laste töödest on raamatukogus igapäevased. Ahjal eksponeeriti lasteaialaste näitust „Kevadekuulutajad“, Tilsis laste joonistatud saunapilte, Vanakülas pilte looduslikest materjalidest jne. Tähelepanuväärne oli Hiie Lee Posti (8. kl) maalinäitus „Mälupilt“ Mehikoormas. Tore oli uudistada kuueaastase Gregor Kolpakovi pilte, kes esines maalinäitusel „Elus on värve“ koos oma ema Ulla Preedeniga (Võõpsu, Vastse-Kuuste). Noor kunstnik oli ka vaatajatega kohtumas. Lastele meeldis väga Tartu Mänguasjamuuseumi interaktiivne näitus „Eesti rahvuslikud mänguasjad“ Ahjal. Kokkuvõtteks: eriti hea, kui käeline tegevus seotakse lugemisega (nt Räpinas Tähekese ettelugemine ja paberitest südamete ringi valmistamine jne).

Pärimus- ja kodulugu on olulised teemad. Karilatsi muinasjutukohver jõudis esmakordselt Põlvasse, hõivates kogu raamatukogumaja muinasjuttude, rahvamustrimängude ja peidetud küsimustega. Tutvustatakse rahvakalendri tähtpäevi. Ahjal sai alguse sari „Päevaratas“, mis käsitleb tähtpäevi kuude kaupa. Räpinas oli külas setu kultuuri eestvedaja Maria Rahasepp, kes õpetas lastele selgeks laulumängu. Võru keele nädalal kohtus Räpinas õpilastega Kauksi Ülle. Koguni kahes raamatukogus (Linte ja Peri) korraldati loomka ehk värvitud lihavõtte munade veeretamine. Jutuvestjadki on raamatukokku alati oodatud. Seekordne külaline oli Ena Mets Vastse-Kuustes. Samas tutvustas oma imelist rahvusliku puutöö näitust õpilastele Harri Lumiste. Põlvas viidi läbi linnamatkamäng.

Järjest enam koguvad populaarsust **lauamängud**. Marika Novoseltsev (Brain Games OÜ) oli mängijaid lasteteeninduses rõõmustamas esimest korda, mitmes raamatukogus on ta aga juba käinud. Kiidjärvel viidi läbi lauamängude, ristsõnade ja origami komapäevi. Ruusal oli väga tihe koostöö Arvo Sadulsepaga, kes lisaks teada-tuntud mängudele (kabe, male) õpetas ka selliseid mängu nagu Gomolu, Othello ja Kamisado. Lauamänge mängiti veel paljudes raamatukogudes (nt Tilsis 35 korda). Põlvas oli lauamängudele ja ristsõnadele pühendatud sügisene koolivaheaeg.

Võistlusi (viktoriine, otsimismänge) ei olnud palju. Silma paistsid taas Vastse-Kuuste ja Võõpsu raamatukogu. Esimeses korraldati Eesti kirjanike otsimismäng (osales kogu koolipere), sõbra- ja emakeelpäeva lugejamäng. Võõpsus koostas raamatukoguhoidja koostöös õpetajaga keeleviktoriini „Mida need sõnad tähendavad?“ Raamatukoguhoidja valis välja sõnad, mille kohta õpetaja viis laste hulgas läbi küsitluse. Vastustest lähtuvalt valmis Geniallys viktoriin, mis pandi üles raamatukogu FB-lehele. Põlvas jätkati loterii-allegriga.

Teatraliseeritud vormi kasutamisele raamatute tutvustamisele on juba viidatud. Eesti kirjanduse päeva puhul tõlgendati Mehikoormas Oskar Lutsu „Kevadet“ pisut isemoodi – valmis lavastus „Kevade klassiruumis“ ja vaadati katkendit Endla teatri samanimelisest lavastusest. Himmastes etendus Rosma Johannese Kooli- ja Lasteaia „Miikaelimäng“. Mitmekülgselt rakendati teatrivormi Rasinal, kus raamatukoguhoidja tutvustas Lõvi Lõrrina raamatuid, andis käpiknukuetenduse ja pani lapsedki mängima.

Väga vahvaks kujunes esimese advendi **filmiõhtu** Himmastes, kus kõigi reeglite kohaselt (*popcorn* jms) näidati filmi „Eia jõulud Tondikakul“. Ettepaneku filmiõhtuks tegid lapsed ise, vanemad olid muidugi abiks. Ruum sai kenasti dekoreeritud ja plakat oli meistriklassist. Kaugeltki kõik filmiseansid ei saa uhkustada 53 vaatajaga! Mehikoormas vaatasid lapsed „Kevadet“, Kiidjärvel „Suurt maalritööd“.

Raamatukoguhoidjad otsivad kindlasti ka uusi formaate. Vahel on tegu suure õnnestumisega, mis püsib värske juba mitmendat aastat. Nii on näiteks Kanepi raamatukönniga (koostöös noortekeskusega) *Actionboundi* abil, mida seekord võimendas liikumisaasta.

Peri raamatukogus hakati korraldama laste õhtukooli, mille teemad on väga huvitavad ja erinevaid võimalusi pakkuvad (nt mitmekülgne mesilasi tutvustav õhtu).

Lapsed said osa paljudest huvitavatest ettevõtmistest. Vt LISA 4. Laste ja noorteüritused ja Raamatukogu tegevused liikumis- ja sauna-aastal

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 13

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus	1221	1332	99

Kordade ja teenuste arv on kasvanud (vastavalt 16,1 ja 9,3%). Kasvanud on ka koduteenindust pakkuvate raamatukogude arv (25 ja 21). Kasutajate arv on jäänud väiksemaks (13,9%; 2022 - 115). Teenusteks on lisaks laenutamisele abi dokumentide täitmisel (ID-kaardi, toimetuleku-, puude- ja prillitoetuse taotlemine jne), abi maksete sooritamisel, küttepuude tuppa kandmine ja kuuris riita ladumine, arvuti- ja mobiiltelefoni kasutamise koolitus, infootsing (nt arstiajad), toidupoes ja apteegis käimine, ettelugemine. Mitut teenust osutasid Ahja, Erastvere, Karilatsi, Kauksi, Rasina, Taevaskoja ja Vastse-Kuuste raamatukogu (viimases taas väga palju: 215 korda, 291 teenust). Puuetega inimestele viivad kirjavara koju ka sugulased, tuttavad ja sotsiaaltöötajad, kellega raamatukoguhoidjatel on hea koostöö.

Hea näide on tuua nägemispuudega inimese teenindamisest. Lugeja soovi kuulata audio-raamatuid sai maaraamatukoguhoidja täita maakonnaraamatukogu fondi põhjal.

Tabel 14

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Hea tuju raamatute ja tegevuste tutvustamine Maarja Küla töötajatele – Kiidjärve	1	14
Timur Mazitovi kontsert Põlva Valla Hooldekodus	1	37
Maarja Küla kunstnike näituse „Oma näoline maailm“ avamine – Põlva, Tilsa	2	35+17
Maarja Küla gruppide raamatukogukülastused – Põlva	2	16

AS Hoolekande Teenused gruppide raamatukogukülastused – Põlva	2	8
Ettelugemine Põlgaste Pansionaadis – Põlgaste	14	130

Raamatukogudel oli hea koostöö Maarja Külaga (sealsed käsitöömeistrid toovad juba aastaid oma töid ka Vastse-Kuuste raamatukogu näitusmüükidele). Põlvas sai alguse koostöö laienenud hooldekoduga ja AS-iga Hoolekande Teenused. Saverna Hooldekodus on endiselt raamatukogu laenutuspunkt.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

4.6.1 kohalikul tasandil

POL eraldas taas maakonnaraamatukogule tegevustoetust, tunnustas raamatukoguhoidjaid ja toetas üle-eestilist maaraamatukoguhoidja päeva.

Põlvamaa Arenduskeskus toetas traditsiooniliselt üle-eestiliste õpilasürituste (3.-4. klasside kirjandusmäng ja 4. klasside ettelugemisvõistlus) maakonnavoorude auhinnafondi ja osavõttu finaalist.

Koostööst **vallavalitsustega** väärib kindlasti märkimist Räpina vallas jätkunud kommipakkide jagamine pensionäridele. Tegemist on omamoodi turundusega, sest raamatukogud said lugejaid juurde. Räpina valla raamatukogudes oli võimalik vastata valla uut arengukava puudutavale küsimustikule. Saverna raamatukogus viidi läbi Kanepi valla uue arengukava arutelu.

Koostöös maakonna **kooliraamatukogude aineseptsiooniga** sai teoks õppereis Mulgimaale (Tõrva raamatukogud, Mulgi Elamuskeskus). Koolidega on aastatepikkune väga hea koostöö (koolimajades asuvate) Vastse-Kuuste ja Mehikoorma raamatukogus. Veriora raamatukogu kaasati väliüritustele. Palve noortekeskuselt (koguperepäev) tõi omakorda kaasa kutse noorkotkastelt (üritus „Reipalt koolipinki!“). Mitmekülgne koostöö **noortekeskusega** jätkus Kanepis (raamatukõnd, suvelugemine jne). **Õpilasmalevlased** tegutsesid taas Taevaskojas (puude riita ladumine), Vastse-Kuustes (kogu korrastamine) ja Põlvas (raamatulaat). Põlgastes valmis koostöös noortetoaga saunanäituse kujundus. Koostöö **Naiskodukaitse ja Kaitseliidu noorteorganisatsioonidega** sai hoogu juurde Ruusal, Põlvas ja Verioral. **Kultuurimajadega** oli tihe koostöö Maaritsas – jõuluteemalised meisterdamistoad osutusid populaarseks. Võimalusi koostööks pakub ka uus kampaania Eestimaa rahvamajade nädal, mille raames korraldati Ruusal kultuurimajas kohtumine kirjanikuga ja raamatukogus pandi välja näitus. Ruusa koostööüritustel olid partneriteks ka Räpina Spordiklubi, Ruusa Kultuuri- ja Noorteühing, Ruusa noorkotkaste rühm ja MTÜ Avang. Maakonnaraamatukogu oli Anu Tauli kontserdiga oodatud osaline Põlva Kultuuri- ja Huvikeskuse peakorraldatud festivalil Ööpäev Põlvas. Võõpsu raamatukogu sai aasta jooksul laialdast toetust **eraisikutelt ja firmadelt**: Ulla Preeden, Igor Taro, Metsakolli Talu, Fiontec Service OÜ, Toosikatsi ja Võõpsu kauplus, Zinaida Ilves ja Mosolem OÜ, Vana Jüri Seebikoda. Raamatukogule kingiti juubeli puhul külmkapp ja mikrolaineahi. Sponsorite abiga oli lihtne katta (rikkalik!) sünnipäevalaud. Vastse-Kuuste raamatukogu tegevust toetas OÜ Lamikaluste. Aasta jooksul toimus mitu **kogukonna-koosolekut**, kus arutati keerulisi probleeme (raamatukogu töökorraldus, joogivee kvaliteet, keskkonnakaitsjad *versus* kohalik kogukond). Kinnitust leidis, et tihe infovahetus kogukonna,

vallavalitsuse ja raamatukogude vahel ning üksteise ärakuulamine on väga olulised. Suur tänu Triinu Rätseppale, kes modereeris üht raamatukogu-teemalist arutelu!

Eesti Kultuurkapitali Põlvamaa ekspertgrupi uude koosseisu valiti Enna Prükk (Kauksi). Põlvamaa Arenduskeskuse juurde loodud **Põlvamaa koostöökokku** kuulub raamatukogude esindajana Margit Õkva (Peri). **Raamatukoguhoidjate** omavahelise koostöö eredaimaks näiteks on kahe raamatukogu (Leevaku ja Valgjärve) talgukorras kolimine.

4.6.2 riiklikul tasandil

23. üle-eestiline maaraamatukoguhoidja päev Valgjärvel õnnestus sealse raamatukoguküla keskuse, ERÜ, Kanepi vallavalitsuse ja maakonnaraamatukogu koostöös väga hästi. Väga suur tänu Ilse Aigrole, Reet Olevsoole, Kerli Koorile ja Mikk Järvele! Päeva sisustasid ettekannetega Kristiina Praakli ja Viibeke Turba, muusikalist külakosti pakkusid Valgjärve naisansambel Sügiskuld ja Heino Tartes koos oma õpilastega. Päeva juhtis lõõtsamees ja harrastusnäitleja Ants Järv. Rahaliselt toetasid Kultuuriministeerium, KULKA Põlvamaa ekspertgrupp ja POL. Osavõtjaid toitlustas kohalik ettevõtte Buffik.

Kultuuriministeeriumi raamatukogunõunik Ülle Talihärm kohtus Räpinas valla raamatukoguhoidjate, vallavalitsuse- ja volikogu ning raamatukogu nõukogu esindajatega.

Rahvaraamatukogu nõukogu tegevuses osales Kati Maidla.

Rahvusraamatukogust oli väga hea koostöö Margit Jõgi (MIRKO), Riin Oloneni (MIRKO, statistika) ja René Virksiga (vt järgmine punkt).

Kultuuriministeeriumi ja Rahvusraamatukogu esindajate diskussiooni esilekutsuvad kohtumised raamatukoguhoidjatega (e-keskkonnas) olid kindlasti vajalikud.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

Kati Maidla osales keskraamatukogude direktorite **õppereisil** Norras ja Külli Ots Tartu- ja Tartumaa raamatukoguhoidjate õppereisil Poolas (lisaks Ogre ja Kaunas). Suur tänu võtmeisikutele René Virksile (Rahvusraamatukogu) ja Mai Põldaasale (Tartu Linnaraamatukogu)!

Mitu kokkupuudet oli **rahvusvaheliste projektidega**. Põlvamaad külastasid Nordplus Adult mobiilsusprojekti „Mitteformaalne haridus raamatukogust – võimalus kõigile“ raames Läti Gulbene ja Leedu Ignalina rajooni raamatukoguhoidjad. Projekti partner Eestist on Tartu Linnaraamatukogu ja taas tänu arendusjuhile Mai Põldaasale! Külastati Kiidjärve, Taevaskoja, Vastse-Kuuste ja Põlva raamatukogu, Maarja Küla ja Vastse-Kuuste kogukonnakeskust, mis töötab käsikäes raamatukoguga. Külalised jäid nähtuga väga rahule.

Maarja Küla näituse „Oma näoline kunst“ avamisel Põlvas tehti vahetükkuvõtte Nordplusi projektist „Väärtust lisav loovus“, mille eesmärgiks on edendada erivajadustega inimeste oskusi. Kohal olid Maarja Küla projektipartnerid Lätist ja Leedust. Eesti pool panustas (kunsti)projekti vahvate maskidega. Mall Kõpp tutvustas Vastse-Kuuste raamatukogu Erasmusi projekti käigus kohalikku kooli külastanud õpilastele ja õpilastele.

Kohaliku pärandi jäädvustamine. Raamatukogudesse laekus uusi materjale ja koostati jätkuvalt mappe paikkonda käsitlevatest artiklitest. Kauksi kooli kroonika asub kooli sulgemise järel Kauksi raamatukogus ja on pälvinud suurt huvi. Valgjärve tubli meistrimees valmistas ja kinkis Valgjärve raamatukogule ilusa kodulooriuli, millele raamatukoguhoidja pani välja koduloolised raamatud ja aastakümnete jooksul kogutud käsikirjalised materjalid. Kanepi raamatukogus leiduvad materjalid olid abiks rahvamajas peetud Kanepi seminari (pühendatud Kanepi nime kujunemisloole ja kogukondlikkusele) ettevalmistamisel. **Mäluasutustest** oli

tavapäraselt kõige suurem partner **Karilatsi Vabaõhumuuseum**. Muinasjutukohvri sisuks olid seekord Fr. R. Kreutzwaldi muinasjutud, millega jõuti Vastse-Kuuste raamatukokku ja Põlvasse. Viimases on seni tehtud koostöönäitusi, nn suulised üritused olid esmakordsed. Ahjal pandi koostöös muuseumiga välja ilus näitus „Näpunäiteid naistele“ kodutarvikutest. Ahjal oli ka interaktiivne ja lastele väga meeldinud **Tartu Mänguasjamuuseumi** näitus „Eesti rahvuslikud mänguasjad“, mida rikastasid Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia tudengite tööd. Väga hea on muuseumi ja raamatukogu koostöö Karilatsis, kus muuseumikülastajad heal meelel ka raamatukogust läbi astuvad. Koostöös **Jakob Hurda Seltsi** ja **Võru Instituudiga** korraldati raamatuesitlus (vt allpool). Seltsi peakorraldusel toimunud Jakob Hurda rahvustoidu festivalil oli maakonnaraamatukogu kohal telgiga. Väljas oli teemakohane kirjandus ja toimus menukas loosiviktoriin Jakob Hurda kohta. Koostöös seltsiga korraldati Põlvas veel Jakob Hurda mälestuspäev ja kodulooõhtu.

Võru Instituut pidas Põlvas „Iluõdakut“, kus lisaks direktor Rainer Kuubale rääkisid võru keele eestkõnelejad, musitseerisid Toomas Ojasaar, Kaido Kaha ja Joonas Tuuling ning avatud oli pop-up kohvik Maiasmaa. Raamatukogudes olid väljas koduloolised tähtpäevanäitused (Erastvere, Kanepi, Saverna jt).

Lõimumistegevusest on tuua väikesi näiteid. Ukraina lapsed osalevad raamatukoguüritustel koos oma lasteaiarühma või klassiga. Väga sümpaatne oli kirjanik Rainer Rahasepa pöördumine Ukraina laste poole kohtumise algul. Tilsis kaasas raamatukoguhoidja ettelugemispäeval luuletuste lugemisse Ukraina poisi – sama luuletus kõlas eesti ja ukraina keeles.

Ürituste arvu kasvus (5,6%; 923 ja 874) on küllap raamatukogude aasta hoogu, aga ikkagi on see veidi üllatuslik, sest eeldatav oli pigem aja mahavõtmine. Esimest emakeelepäeva tähistati ilusate ettevõtmistega: ühine pidulik lipuheiskamine (Ruusa), eesti kirjanike otsimismäng (Vastse-Kuuste), eesti kirjanduse viktoriin, (Põlva), raamatukogukohvik (Vanaküla). Aasta jooksul oli palju sisukaid kohtumisi inimestega erinevatelt elualadelt. Heal tasemel oli muusikaelu. Tegutsesid klubid ja siin oli ka väikesi muudatusi. Linte klubi tuli koos raamatukoguhoidjaga üle Räpinasse, Savernas lugemisklubi loodi. Loenguid pidasid oma ala asjatundjad. Käeline tegevus oli samuti hinnas. Huvitava ja mitmekülgse programmiga peeti kolme raamatukogu 100. sünnipäeva. Veriora raamatukogu tähistas 103. sünnipäeva. Teatrietendustest sobivad siseruumidesse reeglina väiksemad lavastused, aga raamatukogude tuntust suurendavad kindlasti suured vabaõhulavastused raamatukogu vahetus läheduses. Hea näide on Piret Saul-Gordilovi tekstile lavastatud kodulooline „Leevaku kullakaevur“, mille vaatajad tundsid elavat huvi ka uue maja vastu. Kasvanud on filmide näitamine (kooskõlastatult tootjatega). Võistlusi oli ka sel aastal vähe, mis osaliselt on seotud langenud huviga virtuaalürituste vastu.

Alljärgnevad loetelud on valikulised. (Lasteürituste loetelu LISA 4. Laste ja noorteüritused)

Raamatuesitlused

- Jaan Kaplinski kogumik „Kultuurist väläh om hää olla. Võromaiseid lugusid ja luuletusi“ Põlvas. Esitlust juhtis Tiia Allas (koostaja), kõnelesid Tiia Toomet ja Valdur Mikita, musitseeris Jan Rahman. Sündmus leidis kajastamist ka ERR-is.
- Ere Kürsa luulekogu „Taivast ja tuulöst“. Põlva notarilt ilmunud kaaluka luulekogu esitlus oli läbini võrukeelne ja ülimalt muhe.
- Milvi Hirvlaane „Jõksi raamat“ Põlvas koostöös Jakob Hurda Seltsiga. Teeneka ajaloolase ja kodu-uurija raamat käsitleb paljusid Kanepi ümbruse külasid.
- Florika Kolbakova „Õpsid hoos ehk mõned lood minu maailmast“ Vastse-Kuustes. Reisiraamatu autor on Põlva Gümnaasiumi õppejuht.

- Tõnu Runnel „Eesti. Fotolugusid kodumaalt“ Võõpsus
- Ingrid Kala „Seto rahvarõivad“ Võõpsus
- Väike Myy „Vanaema hoidised“ Võõpsus
- Toivo Niiberg „Toorsalatid“ Võõpsus

Kohtumisi autoritega (toimusid eraldi ja teiste ürituste raames)

Indrek Hargla (Räpina), Andrus Kivirähk (Räpina), Ilmar Vananurm (Kanepi, Ruusa), Ere Kürsa (Kauksi, Vanaküla, Vastse-Kuuste), Elo Selirand (Kauksi, Vastse-Kuuste), Sirje Tooding (Kauksi, Kiidjärve, Leevaku), Piret Saul-Gordilov (Leevaku), Heli Künnapas (Leevi, Veriora), Kristel Vilbaste (Peri, Himmaste, Taevaskoja), Tiia Toomet (Saverna), Märt Treier (Põlgaste, Räpina, Saverna, Valgjärve, Veriora), Contra (Veriora), Väike Myy (Leevi), Ain Kütt (Võõpsu), Carolina Pihelgas (Võõpsu), Mart Juur (Võõpsu), Kai Aareleid (Linte, Vastse-Kuuste), Triin Muiste (Linte), Lauri Räpp (Saverna), Urmas Roht (Leevi), Lilli Luuk (Vastse-Kuuste), Epp Petrone (Vastse-Kuuste), Maarja Undusk (Põlva), Erkki Koort (Leevaku, Põlva)

Kohtumisi erinevate elualade esindajatega (kultuurivedurid, poliitikud, vallavanemad ja -ametnikud jne)

Igor Taro (Leevaku, Põlgaste, Räpina, Taevaskoja, Võõpsu), Madis Kallas (Taevaskoja), Peep Tobreluts (Leevi), Alar Sikk, Ivari Padar, Peeter Volkonski (kõik Saverna), Leevi Lillemäe, Ulla Preeden, Enel Liin, Piret Rammo, Evelin Leima ja Kaupo Konsa (Võõpsu), Martti Rõigas, Andres Vijar (mõlemad Himmaste)

Raamatukogujuubelid (100)

- Peri – oskuslikult pühendatud taimeteemale. Küläs Kristel Vilbaste, muusika Põlva noortelt keelpillimängijatelt.
- Võõpsu – hea koostöö filmiajakirjaniku Jaak Lõhmusega, kes tõi (õdusas pritsikuuris) vaatamiseks Soome filmi „Niskamäe naised“ (1938). Raamatukogu õunaaias kohtuti Mart Juurega.
- Saverna – hea koostöö kooliga, õpilased lugesid tekste raamatukogu ja lugemise kohta. Täiskasvanud lugejatega kohtus Lauri Räpp.

Kontserdid, jutu- ja luuleõhtud

- Urmas Nageli luule- ja lauluõhtu „Emajökke kirjutatud meri“ – Leevaku, Põlva
- Küläs lõõtsamees Ants Järv – Himmaste, Kauksi
- Eesti Filharmoonia Kammerkoori meeskvarleti ja Põlva Muusikakooli keelpilliõpilaste kontsert Tiina-Mai Arundi juhendamisel – Himmastes, Peri ja Himmaste raamatukogu koostöös
- Kätlin Vaheri kontsert – Kauksi
- Minna Emilia Vürsti kontsert – Kauksi
- Muusikaline luuleetendus „Mari Vallisoo – kõneles ja lendas“, esitajad Anne-Mai Tevahi (sõna, kujundus), Janno Puusepp (vahetekstid), Lauri Rahu-soo (kitarr) – Kiidjärve
- Loengkontsert „Salongikuningas valss“, Alo Põldmäe (sõna), Andre Hinn (kitarr) – Kiidjärve
- Kevadõhtu lauluga: Põlva naiskoor Mai – Kiidjärve
- Talve- ja jõululaulud duetilt Õed – Kiidjärve
- Mariann Satya Yukti luule- ja vestlusõhtu „Armastuse alkeemia“ – Kiidjärve
- Anu Tauli kontsert – Põlva

- Naiskoori Mai ja segakoori Kevadised Hetked jõulukontsert, dirigent Saidi Tammeorg, kontsertmeister Raina Urb – Peri
- Naiskoori Mai jõulukontsert – Põlva
- Lauri Räpi ja Anne-Mai Tevahi luulekava – Leevaku
- Kohtumisõhtu „Lood ja laulud elust enesest“, Margit Õkva, Bibi Perlov – Himmastes, Peri raamatukogu ja Vana-Koiola rahvamaja koostöös
- Timur Mazitovi kontsert – Peri, Võõpsu, Põlva hooldekodu
- Ena Metsa jutuõhtu – Põlgaste, Vastse-Kuuste
- Muusikalis-sõnaline kava „Kollane purskkaev“ Heljo Männi elu ja loomingu põhjal, Külli Volmer (sõna), Riina Velmet (muusika) – Vastse-Kuuste
- Andre Laine tantsulaste esinemine – Himmaste

Loengud, koolitused, õpitoad (v.a kasutajakoolitus)

- Risto Järve loeng „Vaeslaps saunas: saunast rahvapärimestes ja muinasjuttudes“ – Põlva
- Ilmar Anvelt loeng Oleg Mutist ja Kiidjärve mõisast – Kiidjärve
- Tiia Allase loeng „Võrumaal sündinud Häniläne ja Juhan Jaik“ – Põlva
- Tiina Ann Kirsi loeng „Carl Robert Jakobson ja Jakob Hurt sõprade ja vastandujatena ärkamisaja keerises“ (Zoomi vahendusel) – Põlva
- Vestlusring sõeluuringute teemal koostöös Tervisekassaga – Põlva
- Irina Tamme loeng „Miks, mida, millal, kuidas ja kui palju süüa“ – Saverna
- Heli Tennosaare terviseloengud (11) – Himmaste
- Evar Saare loeng „Leevi kandi kohanimestest (kotussõnimist)“ – Leevi
- Käsitöötoad (12; betoonist lillepoti, käsitööseebi, kirjutusvahendi valmistamine jpm) – Ahja
- Jõulupärja valmistamise õpituba – Võõpsu
- Krista Nageli keraamika õpituba – Vanaküla
- Looduslikest materjalidest piltide valmistamine – Vanaküla
- Seebi valmistamise koolitus – Karilatsi
- Meisterdamise töötoad (2; jõulud) – Maaritsa
- Loodusvaatlused Peri pargis (3) – Peri
- Jõulutöötoad (3) – Peri
- Heini Soobiku nahakunsti õpituba – Karilatsi
- Tiiu Viljalo reisimuljed Aasiast – Kauksi

Teatrietendused

- Sulbi külateater „Kõik müügiks“ – Himmaste, Linte
- Marju Marga „Lootvina naiste lood“ – Himmaste

Klubid, ringid

- Lugemis- või kirjandusklubi – Kauksi, Kiuma, Linte, Röpina, Saverna, Tilsi, Võõpsu
- Kolmapäevaste kohtumiste klubi – Saverna
- Aroomiklubi – Veriora
- Käsitööring – Himmaste, Taevaskoja

- Naisteklubi – Peri
- Linetants – Himmaste

Võistlused

- Vastamismäng eesti kirjandusest – Põlva
- Kanepi valla mälumänguturniir (5 etappi) – Saverna
- Eesti kirjanike otsimismäng – Vastse-Kuuste

Kohvikud

- Raamatukogukohvik – Vanaküla
- Raamatukogu lugemispesa naisteklubi Kolmapäev kohvikus Põlva valla kohvikute päeval – Vastse-Kuuste

Laadad

- Raamatulaat „Hea leid“, seotud kampaaniaga „Tund enne und mobla peost, naudi teost!“ – Ahja
- Kevadine taimeturg – Ahja
- Kevadlaad – Vastse-Kuuste
- Raamatulaat „Teisel ringil“ – Põlva
- Jõululaat – Peri

RaamatukoguÕÕ

- Kauksi – Arhanna Sandra Arbma kontsert, mängufilm „Suvitajad“, mäng „Eesti rahva sada valikut“
- Kiidjärve – unenäopüüdja valmistamine, hea tuju tegevused, animafilm „Suur maalritöö“, muusika Mooste Pilliklubilt jne
- Põlva – dokumentaalfilm „Päikeseaeg“ ja kohtumine režissöör Liis Nimikuga (Zoomi teel), lastele salapäraseid lood ja soovipuu meisterdamine

Raamatukogu ratastel

- Kevadlaadal ja lugemispesas – Vastse-Kuuste
- Lättekoja kohvikus – Kiidjärve

Varia

- Avatud talude päev – Erastvere
- Perepäev – Kanepi
- Talgud – Erastvere, Himmaste, Kauksi
- Vanavanemate tund – Kauksi
- Teemaõhtu taaskasutusest „Vanast saab uus“ – Leevi
- Pimekohting raamatuga – Veriora
- Jõulusalmiloos – Veriora
- Põlvamaa 13. suvemängud – Rasina

Näitusetegevus

Näituste-väljapanekute arv oli mullusega võrreldes väikese tõusuga (3,2%, 413 ja 400). Eksponeeriti nii lasteaialaste kui ka tippkunstnike töid. Ühtlasi oli näitustega seotud toredaid üritusi (loetelus märgitud).

Suuremaid raamatunäitusi

- „25 kauneimat Eesti raamatut ja 5 kauneimat Eesti lasteraamatut 2022“ – Põlva. Suur tänu Rahvusraamatukogule raamatukogude aasta algatuse – rändnäituse – jätkamise eest!
- „25 kauneimat Eesti raamatut ja 5 kauneimat Eesti lasteraamatut 2022“ – Vastse-Kuuste (koostöös maakonnaraamatukoguga)
- „Ta andis meile Vargamäe. A. H. Tammsaare 140“ – Põlva
- „Hele meel ja tume meel. Tunded ja emotsioonid“ – Põlva

Kunstinäitusi (maal, graafika, akvarell, originaalillustratsioonid jm)

- Regina Lukk-Toompere illustratsioonid Toon Tellegreni raamatule „Kõik on olemas“ – Põlva
- Laura Tuule õlimaalinäitus „Näod tuules“ koos avamisega, musitseeris Maria Viese (viul) koos kontsertmeister Jana Ojalaga – Põlva
- Anne Prangeli õlimaalinäitus „Vahelduv pilvisus“ – Põlva
- Maarja Küla kunstnike loomingut näitus „Oma näoline maailm“ (maalid ja kunstnike tutvustavate QR-koodiga varustatud maskid), juhendajad Linda Luhse ja Anna Maquet – Põlva (happening) ja Tilsi (kohtumine kunstnikega)
- Toomas Kuusingu linoollõikes illustratsioonid Merca jutukogule „Ollipanõhõpõpääle“ – Linte, Mehikoorma, Vastse-Kuuste, Põlva
- Li Jürgensoni maalinäitus „Ruum Ruumis“ – Ahja
- Jaanika Bahvali savimaalide näitus „Savigalaktikad“ – Ahja
- Kaja Hommiku maalinäitus „Aja hääled“ – Ahja
- Ulla Preedeni ja Gregor Kolpakovi maalinäitus „Elus on värve“ koos kohtumistega – Vastse-Kuuste, Võõpsu
- Epp Metsaluige akvarellid – Ahja, Vastse-Kuuste
- Epp Metsaluige originaalillustratsioonid Rainer Rahasepa raamatule „Mamma jutustused“ – Ahja, Saverna, Taevaskoja, Tilsi, Põlva
- Jana Valge originaalillustratsioonid Rainer Rahasepa raamatule „Mesilane Jako“ – Ahja, Taevaskoja, Saverna, Tilsi, Põlva
- Made Balbati illustratsioonid raamatule „Alice Imedemaal“ koos kohtumisega – Võõpsu
- Evi Tuvikese maalinäitus „Kohtumised juurtega“ – Võõpsu
- Liis Luki pildid – Võõpsu
- Made Kulbergi maalid – Krootuse, Linte, Taevaskoja, Veriora, Vanaküla, Mehikoorma
- Anne Sirgu akvarellid – Vanaküla
- Helin Mosona maalid – Räpina
- Hiie Lee Posti maalinäitus „Mälupilt“ – Mehikoorma
- Sirje Toodingu illustratsioonid raamatule „Kiiksuga puuviljandus“ – Linte

Fotonäitusi

- Kus saun, seal eestlased!“ – Vastse-Kuuste, Vanaküla, Erastvere, Kanepi, Taevaskoja, Tilsa
- Ain Piiri „Liblikad“ koos kohtumisega – Tilsa
- Aasa Liivi „Leevi kuldne sügis 2014“ – Leevi
- „Talve võlumaa Leevil“ koos avamisega – Leevi
- „Fotomeenutusi Leevi vastlasõitudest“ – Leevi
- Külli Kolina „Põlvamaa rohujuure tasandil“ – Erastvere, Kanepi, Peri, Räpina, Tilsa, Vanaküla
- „Naiskodukaitse Põlva ringkond 25“ – Erastvere, Kanepi, Põlgaste
- „Meie maja 130“ – Erastvere
- Anar Sillakivi loodusfotonäitus „Seitse aastat kuhugi joostes“ – Ahja
- „Kanepi raamatukogu 140“ – Kanepi
- Lidia Rõbakova „Loodus täis põnevaid hetki“ – Põlva

Tarbekunst, käsitöö

- Keraamikastuudio Tuhat ja Tuline täiskasvanute kursuse tööde näitus, juhendaja Krista Nagel (Põlva)
- Vanaküla huviliste stuudios Tuhat ja Tuline valminud tööd – Vanaküla
- Looduslikest materjalidest pildid – Vanaküla
- Harri Lumiste rahvusliku puutöö näitus koos kohtumisega – Vastse-Kuuste
- Thea Kull „Traditsiooniline puutöö“ – Erastvere, Põlgaste
- Maris Tauli „Taimedega värvitud tekstiil“ – Taevaskoja
- „Näpunäiteid naistele: köögitarbed ja ilurätikud“ – Ahja
- „Eesti rahvuslikud mänguasjad“ – Ahja
- Taevaskoja seltsingu Vesipapp näitus „Käte puudutus“ – Ahja
- Seltsingu Nobedad Näpud näitused (2) – Himmaste
- Laine Trääli nukuriiete näitus „Ilus nagu pupe“ – Peri, Saverna
- Marika Mikkori looduslikud punutised – Põlva
- Põlva Käsitööklubi 30. sünnipäevale pühendatud näitus „Hingekosutav: südamele rõõmu ja vaheldust argipäeva“ – Põlva

Erakogud, kodulugu

- Rändnäitus „Igal paigal oma lugu“ Räpina kihelkonna ajaloost – Erastvere, Kanepi, Vastse-Kuuste, Põlva
- Margi- ja postkaardinäitus (kultuuriasutused, rahvarõivad) rahvamajade nädala raames, koostaja Estra Kink – Ruusa
- Ingrid Helje Põvvati kogust – Ahja
- Vanaaegsed jõulu- ja uusaastakaardid ja retrohõngulised kuusehõõd – Maaritsa

Varia

- Räpina Mälumängu Seltsi „Räpina mälumäng 25“ (diplomid, karikad, fotod) koos avamisega – Räpina
- Põllumajandus- ja Toiduameti rändnäitus „Taimetervis“ – Peri

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele

Rühmakoolitusi oli mullusest küll vähem (11,2%; 118 ja 133), aga osavõtjate arv kasvas (9,9%; 1393 ja 1267). Suurema osa koolitustest moodustavad raamatukogutunnid, mille arv ongi kõikuv. Laste puhul on teinekord raske koolitusel ja üritusel vahet teha. Selgeks sai vaeeldud „Lugemisisu“ programmi teematundide statistiline kuuluvus (koolitus). Raamatukogutunde korraldati rohkem Vastse-Kuustes (30), Räpinas (17; kaasati ka hariduslike erivajadustega õpilasi), Mehikoormas (15), Savernas (10), Tilsis (10), Põlvas (7). Teemad: lasteaia- ja koolilaste tutvumiskäigud, kogude paigutus, raamatukoguteenused, infootsing, teatmekirjandus, kirjandusžanrid (noorte- ja krimikirjandus, luule) jne. „Lugemisisu“ teematundide järjekindla korraldamisega paistsid silma Vastse-Kuuste, Tilsis ja Saverna raamatukogu. Õpetajad on andnud raamatukogutundidele head tagasisidet. Põlvas tutvus raamatukoguga neli erivajadustega täiskasvanute gruppi. Verioral viidi raamatukogupäevade ajal täiskasvanutele läbi õpitund „Kuidas saada infotargaks?“, mis käsitles informatsiooni kui nähtust.

Individuaalkoolituste arv on tunduvalt kasvanud (15,3%, 316 ja 274), mis võib olla seotud kasvanud vajadusega saada abi toimetuleks. Igal juhul on hea, et inimesed oma muredega raamatukokku tulevad. Individuaalkoolitusi oli nagu ikka konkurentsilt kõige rohkem Vastse-Kuustes (161). Head tööd tehti ka Leevakul (23) ja Ruusal (16). Individuaalkoolituse kogumahtu statistiline arvestus kindlasti ei näita. Sageli on tegu kombineeritud tegevusega: lugejat juhendatakse AIP-i kasutamisel, ka päringute lahendamisel ei ole lugeja sageli passiivsem osapool, vaid raamatukoguhoidja näitab talle otsingusuuna kätte. Teemad: e-poe kontod, pangatoimingud, MIRKO, portaal eesti.ee, auto ostu-müügileping ja sellega seonduvad toimingud Transpordiameti e-teeninduses, digiallkiri, e-töötukassa (erinevad toimingud), elukohateade, kinnituskiri, teine pensionisammas (raha väljavõtmine ja väljavõtmisavalduse tühistamine), vallavolikogu istungi ülekande jälgimine, üldkoosoleku protokoll, ajalehekuulutused, mobiilirakendused, elektrikarjetid, videokõne, ühistranspordikaart, URRAM jne. Õpetatakse raamatukogus kohapeal, telefoni teel ja vahel ka abivajaja kodus.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Turundus ei olnud nii suuremahuline kui raamatukogude aastal. See on küll mõistetav, kuid siiski on kahju, et kogu Eestit hõlmavat terve aasta kestvat ühisturundust ei ole. 2022. aastal toimus väga hästi üldiselt üksikule liikumise: üle-eestiliste pressiteadete alusel teadis kohalik press ettevõtmisi kajastada. Kujukas näide eeltoodu illustreerimiseks elektronkataloogi URRAM põhjal: raamatukogude aastal on kirjeldatud 98 maakonna raamatukogude tegevust kajastavat artiklit, aruandeaastal 62 (2021 – 58). Aruandeaastal küll jätkati raamatukogude aastal alguse või laiema kõlapinna saanud ettevõtmisi, kuid seda eeskätt kohtadel. Üle-eestiliselt saab välja tuua Lugemistunni, mille kohta oli ka interaktiivne kaart Soome Instituudi kodulehel ehk tegu oli ühisturundusega. Ülemaailisel tasandil võiks kaaluda, milliseid üritusi

võiks veel koordineeritult korraldada (aluseks nii raamatukogude aastal toimunu kui ka uued ideed).

Raamatukoguhoidjad peavad jätkuvalt kõige mõjukamaks ja mitmekülsemaks turunduskanaliks **sotsiaalmeediat** ja igal aastal on lehti-kontosid juurde tulnud – mullu loodi Erastvere FB-leht ja Instagrami konto. Kokku on kontosid 21. Postituste arv on kasvanud 36% (1668 ja 1226). Suuremaks sisuliseks muudatuseks on maakonnaraamatukogu (Põlva) lastetöö senisest suurem nähtavus FB-s.

Lõpule jõudis Põlva Keskraamatukogu **kodulehe** uuendamine (www.raamat.polva.ee). Kodulehe avamisele kevadel eelnes põhjalik koostöö Art Media Agency OÜ-ga. Kaasajastatud koduleht on pälvinud kasutajatelt kiidusõnu. Tartule kui tulevasele kultuuripealinnale mõeldes kaaluti 2022. aastal Tartu Kultuuriakna laiemat kasutuselevõtmist ka Põlvamaal. Põlva ja Kanepi vallas jäi 2023. aastal peamiseks siiski **portaal Kultuurikava**. (Räpina vallas on endiselt oma kultuurikalender.)

Sümboolika vallas oli märkimisväärne Kati Maidla tegevus, kes valmistas raamatukogu märgipressi abil rinnamärgid ERÜ maaraamatukogude suveseminarist osavõtjatele (Tartumaal) ja liikumisaasta rinnamärgid (koostöös maakonna spordiliiduga). Raamatukogu juubeliks telliti meeneid Peri raamatukogus.

Põlvas abistati ajaloolast Rein Kaldmat „Põlva kihelkonna ajaraamatu“ käsikirja koostamisel. Koostöös Jakob Hurda Seltsiga jätkus Põlvas **tähtpäevakalendri** avaldamine Lõuna-Eesti Postimehes.

4.9 Andmebaasid

Jätkati **kodulooliste artiklite** bibliografeerimist Uramisse Põlvas ja Räpinas, vastavalt 2108 ja 368 artiklit. Kohaliku ajaloo jäädvustamisel on bibliografeerimine oluline tegevus. Maakonnaraamatukogu uue kodulehe loomise käigus uuendati ka andmekogu, mis hõlmab 26 andmebaasi (FOTIS, MIRKO, BERTA, ISE jt).

5. 2024. aasta tegevused

Muudatused sõltuvad eelkõige üle-riigilistest plaanidest ehk Kultuuriministeeriumi kavandatavast rahvaraamatukogude reformist. Maaraamatukogude juhid on selgelt väljendanud, et reformikava on elukauge. Maakonnatasandi nõrgendamine ei tule raamatukogundusele laiemas plaanis kindlasti kasuks.

Hinnatav on töö ÜÜRS-i kasutuselevõtuks.

Põlvamaal on raamatukogunduses võetud suund raamatukogu ja nn kogukonnamaja ühtse katuse alla mahutamiseks. Eelmisel aastal valminud kaks uut hoonet on just nii mõeldud – kogukonnamaja ja raamatukogu koos.

2024. aastal on kavas:

- Põlva valla elanike seas läbi viia raamatukogude rahulolu uuring
- Korraldada koos ERÜ-ga 21. üleriigiline lasteraamatukoguhoidja päev
- Jätkata koolituste korraldamist maakonnaraamatukoguhoidjatele
- Jätkata ürituste korraldamist erinevatele eagruppidele ja sihtrühmadele
- Jätkata koostööd erinevate partneritega ja olla aldis uutele koostööpakkumistele

- Jätkuvalt tähelepanu pöörata raamatufondi korrastamisele ja raamatukogude sisustuse ja viidanduse kaasajastamisele
- Maakonnaraamatukogus töötada välja sisendid uue sisekujunduse loomiseks

Koostajad:

Külli Ots

Kaie Puik

Ainika Mägi

Kati Maidla

Direktor Kati Maidla

/allkirjastatud digitaalselt/

LISA 1. Personali koolitus

Tabeli keskmised veerud kajastavad väljaspool maakonnaraamatukogu toimunud koolitusi. Kuluveerus on toodud kulu kõikideks koolitusteks, sulgudes tõendiga (tunnistusega) koolituste kulu.

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Kanepi vald			
1. Erastvere	1	23	64,07
2. Kanepi	1	4	44,87
3. Karilatsi	-	-	31,35
4. Krootuse	-	-	86,07
5. Maaritsa	2	8	43,00
6. Põlgaste	23	92	334,77 (130,00)
7. Saverna	2	22	207,32 (120,00)
8. Valgjärve	-	-	25,17
Kokku	29	149	836,62 (250,00)
Räpina valla Keskraamatukogu			
9. Leevaku	1	6	32,72
10. Leevi	1	26	28,97 (10,00)
11. Linte	-	-	19,72
12. Mehikoorma	3	17	66,97
13. Ruusa	-	-	66,97
14. Veriora	24	162	366,07 (305,00)
15. Võõpsu	18	66	0,00
16. Räpina	3	17	86,07
Kokku	50	294	667,49 (315,00)
Põlva Keskraamatukogu			
17. Ahja			31,97
18. Himmaste	-	-	98,97
19. Kauksi	-	-	45,62

20. Kiidjärve	-	-	18,65
21. Kiuma	-	-	86,07
22. Mooste	-	-	81,07
23. Peri	1	24	92,77
24. Rasina	1	6	72,97
25. Taevaskoja	-	-	86,07
26. Tilsi	5	39	171,07 (120,00)
27. Vanaküla	-	-	38,17
28. Vastse-Kuuste	32	121	142,77 (20,00)
29. Põlva	16	217	3801,85 (300,00)
Kokku	55	407	4768,02 (440,00)
Maakond kokku	134	850	6272,13 (1005,00)

*Sisaldab ka maakonnakoolitusteks kulunud summa

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Ilse Aigro (Valgjärve) – ülevaade raamatukogu ajaloost uue hoone avamisel

Aili Jürmann (Võõpsu), Karis Kuuseorg ja Tiina Hoop (Saverna), Margit Õkva (Peri) – ülevaade raamatukogu ajaloost 100. sünnipäeva tähistamisel

Karmen Pedosk (Leevaku) – giiditöö Leevakul (uus raamatukogu-külakeskus, hüdroelektrijaam)

Külli Vardja (Ahja) – giiditöö Tuglase muuseumis ja Väikese Illimari radadel

Anne Konsap (Mehikoorma) – ülevaade lastekirjandusest ja kasvatusalasest kirjandusest kooli lastevanemate koosolekul, kohaliku elu tutvustamine pensionäride grupile

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2023)
Kanepi vald	
Erastvere	Saali põranda vahetus Autoparkla laiendamine Siinide (lisa)paigaldamine näitusteks
Kanepi	Koridori sanitaarremont Siinide paigaldamine näitusteks
Saverna	Remont hoidlas (pinna vähendamine seoses lasteaia ruumivajadusega)
Valgjärve	Uue maja ehitus
Räpina valla Keskraamatukogu	
Leevaku	Uue maja ehitus
Ruusa	Laevalgustite väljavahetamine LED-torude vastu (osaliselt) Uue välivalgusti paigaldamine Sissesõidutee asfalteerimine
Võõpsu	Õhksoojuspumba paigaldamine
Põlva Keskraamatukogu	
Ahja	Katuse, rõdu, vihmaveerennide, tuulekastide, välikamina ja liivakasti parandamine Katusealuse soojendamine (osaline) Päärdeaia uuendamine. Kaugtöö- ja seminariruumi rajamine muuseumis Kööginurga remont
Himmaste	Majaesise platsi ja skatepargi korrastamine
Kauksi	Kaugtöötoa rajamine WC remont
Taevaskoja	Kaldtee rajamine Trepikäsipuu paigaldamine
Vanaküla	Majaesise platsi kivitöö ja haljastuse uuendamine Lipumasti paigaldamine
Põlva	Tuletõkkesektiooni rajamine Trepikoja ja fuajee remont

LISA 4. Laste ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Kanepi vald		
Erastvere	Madalseiklusraja avamine	15
	Lugemistund	5
	Talve völlumaa (mängud, piparkoogid, tee)	15
Kanepi	Ettelugemine (31)	378
	Seikluslik raamatukõnd (4) koostöös noortekeskusega	140
	Sõbrapäeva meisterdamine (juhendaja Teele Kosk)	15
	Emakeelepäev lasteaia: Heino Seljamaa Kohver-teater	49
	Kohtumine Rainer Rahasepaga (1.–4. kl)	51
	Kohtumine Epp Petronega (2; lasteaialapsed, 2.–6. kl)	102
	Kohtumine Andrus Kivirähkiga (9.–12. kl)	58
	Kanepi valla perepäev: emotikonimängud ja muinasjututegelaste äraarvamine	63
	Suvelugemise lõpuüritus noortekeskuses	18
	Kohtumine Urmas Nemvaltsiga (7.–8. kl)	31
	Raamatukogukülastused lasteaiale ja koolile (6)	49
Karilatsi	Lauamängud	10
Krootuse	Sõbrapäeva heade mõtete tahvel (mõtete ettelugemine)	5
	Nuputamine	6
	Lugemispäev	8
	Lihavõttetahvel viktoriiniküsimustega	4
	Emadepäev: kaardi meisterdamine, luuletuste lugemine	9
	Asfaldijoonistuste nädal	10
	Lugemistund	12
	Ettelugemise päev lasteaialastega: Andry Ervald „Ole sa, kes sa oled“	6
	<i>Halloween</i> : kõrvitsa kujundamine	13
	Lehte Hainsalu luuletuste lugemine koostöös noortekeskusega	8
	Jõulunädal: jõuluraamatute lugemine, jõulukaartide ja -ehete valmistamine, piparkookide kaunistamine	16
Maaritsa	Laste kunstiateljee Anna Maquet'i juhendamisel (3): kevadpildid, jõulukaardid, paberist jõuluehted	26

Põlgaste	„Lugemisisu“ programmi lõpuüritus	5
	Lastekirjanduse päev	12
	Lugemiskõnd	4
Saverna	„Lugemisisu“ üritused (6)	70
	Kohtumine Andrus Kivirähkiga (2; 1.–4. ja 5.–9 kl), ühtlasi „Lugemisisu“ hooaja lõpetamine	68
	Mobiiltelefoniga pildistamise õpituba	12
	Kohtumine Rainer Rahasepaga (2.–5. kl)	33
	Lasteaia ettelugemis- ja meisterdamishommikud (2)	16
	Teematund lasteaialastele „Ametid“	11
Räpina valla Keskraamatukogu		
Leevaku	Pannkoogipidu	14
	Isadepäev	19
Leevi	Pannkoogipäev lastele	5
	Ettelugemise päev: Eno Raud „Padakonna vada“	3
Linte	Saori loovkudumine	5
	Seto munaveeretamine ehk loomka koostöös Põlva Seto Seltsiga	25
	Kokandusring (7)	51
	Käsitööring (5)	33
Mehikoorma	Eesti kirjanduse päev: näidend „Kevade klassiruumis“ õpilastega, mängufilm „Kevade“ ja katkend Pärnu Endla lavastusest „Kevade“	30
	Emakeelepäev	18
	Pannkoogipäev	25
	Lugemistund	21
	Mudilastund <i>Halloweenist</i>	9
	Ettelugemispäev koos ühisjoonistamisega	7
	Kuldkohakese jõulumaa külastamine	7
Ruusa	Kogukonna vastlapäev (perepäev): tegutsemine kriisilukorras, sportlikud tegevused jne. Koostöös Kaitseliidu, kultuurikeskuse ja Ruusa Kultuuri- ja Noorteühinguga	47
	Emakeelepäev lasteaialastele	17
	Jürikuu sinilillejooks. Koostöös kultuurikeskuse ja spordiklubiga	54
	Laste- ja noortepäev: mõttemängud, vibulaskmine, pailoomad, jäätiseautod jne. koostöös kultuurikeskusega	77
	Laste liikumispäev „Rõõmsalt sügisesse“	44
	Mängutund Miki-Hiirega	17
	Ettelugemispäev lasteaia- ja koolilastega: Eno Raua looming (2; lasteaialapsed, 4.–5. kl).	21

	Möttemängud (3): male, kabe, Gomoku, Othello, Kanisamo jt loogikaülesanded), juhendaja Arvo Sadulsepp (MTÜ Avang)	39
	Mardipäev lasteaiarühmaga	13
Räpina	Sõbrapäev: Tähekesse ettelugemine, paberist südame ringi meisterdamine (3. kl)	20
	Kohtumine Grethe Rõõmuga (2., 6. ja 8. kl)	63
	Külas setu kultuuri eestvedaja Maria Rahasepp. Lapsed esitasid laulumängu „Mitrejonilind“ (2. ja 4. kl)	32
	Munapühade kaardi valmistamine, ettelugemine (1.–3. kl)	57
	Kohtumine Epp Petronega (1. ja 5. kl)	42
	Liiklusviktoriin „Peatu, vaata, veendu!“ (2.–4. kl)	36
	Emadepäev: „Lugemisisu“ hooaja lõpetamine ja autasustamine. Lillekaardi valmistamine (1. ja 3. kl)	36
	Kohtumine Heiki Vilepiga (1. ja 4. kl)	41
	Isadepäeva pildi valmistamine	53
	Kohtumine Kauksi Üllega võru keele nädala raames (10.–12. kl)	81
	Kohtumine Contraga (3.–7. kl)	190
	Kohtumine Aapo Ilvesega (7.–9. kl)	123
	Külas kirjastaja Madli Zobel (lasteaiarühm)	13
	Kohtumine Ilmar Tomuskiga (3. ja 4. kl)	49
	Lumememme labakinda meisterdamine (1.–3. kl)	52
	Jõuluhommik lasteaialastele: ettelugemine, meisterdamine ja mängud	14
	Ettelugemine: „Pisike puu“ (hariduslike erivajadustega laste klass)	5
	Lugemistund (5; 1.–8. kl)	121
Veriora	Sari „Raamat kohvis“ (6; lasteaiarühm)	67
	Koguperepäev	20
	Raamatukogu ülesandepunkt sündmusel Viluste ja Mehikoorma õpilastele „Reipalt koolipinki“: raamatu pealkirja ja tehisintellekti loodud pildi kokkuviiimine	60
	Pannkoogipäev	5
	Teematund „Raamatu teekond“ (4. kl)	9
	Teematund „Nukitsamehe raamatukogu“ (1. kl)	10
	Ettelugemise päev lasteaias	8
Võõpsu	Virtuaalne viktoriin „Mida need sõnad tähendavad?“ raamatukogu FB-lehel	Pole teada
	Kohtumine Eva Roosiga	17
Põlva Keskraamatukogu		

Ahja	Suvelugejate kokkusaamine	14
	Tunnine meeleoluhommik „Päevaratas“ (3): oktoobri, novembri ja detsembri rahvakalendri tähtpäevad	58
	Jõulueelne kokkusaamine „Jõuaks, jõuaks jõulud!“	28
	Rainer Rahasepa hubased-tubased jutud kamina ees	30
Himmaste	Lugemistund (40)	335
	Joonistustund (43)	352
	Laste spordipäev	28
	Esimese advendi filmiõhtu „Eia jõulud Tondikakul“	53
	Talvise koolivaheaja mängud ja meisterdused	14
	Valmistumine munapäevadeks	12
	Meisterdamine emadepäevaks, juhendaja Lea Saan	13
	Vestlusring rahvakommetest (2): vastla- ja jaanipäev	26
	Lustime lastega: õuemängud ja üllatuskülaline Miki-Hiir Helin Villa kehastuses	22
	Sügispiletide meisterdamine, juhendaja Lea Saan	14
	Luulepäraslõuna	9
	Rosma Johannese Kooli ja Lasteaia etendus „Miikaelimäng“	43
	Lauakaunistuste valmistamine, juhendaja Lea Saan	11
Kauksi	Ettelugemine lasteaialastele	16
	Kadrirall koostöös lasteaiaiga	12
	Leivapäev lasteaias	9
	Piparkookide kaunistamine	7
	Jutuhommik Põlva keskväljakul (jõuluväljakul) koostöös maakonnaraamatukoguga. Väikese nõia rollis raamatukoguhoidja Enna Prükk	40
	Volbripäev	7
	Lauamängude päraslõuna	7
Kiidjärve	Kogupere lugemise, joonistamise, meisterdamise ja kirjandusmõistatuste lauake „Talv“	12
	Lauamängude, origami ja ristsõnade kolmapäev kõigile (5)	40
	Sõbrapäevakaardi meisterdamine	4
	Laste kunstipooltund (2)	10
	Suve tegelustelauake (pikema perioodi vältel; värvimine, joonistamine, laulmine, mõistatamine, mängimine, meisterdamine, nuputamine jne)	71

	Sügisplaatide värvimine, joonistamine ja maalimine (2)	84
Mooste	Rollimängulised lugemisunnid lasteaialastele, rollides raamatukoguhoidja Kaie Koser (15)	150
	Jäneseaasta alguse tähistamine lasteaialastega koostöös kultuurimajaga	25
	Õueretk „Kevadet kaemas” lasteaialastega	27
	Maia Punak-Kangroni koguperenäidend „Kes vajab imet?” koostöös Mooste veskiteatriga (10)	227
	Jõulumemme postkontor	35
Peri	Tantsulised liikumispärastlõunad (8)	36
	Tõnisepäev	5
	Lihavõtteüritused (2): munavärvimine salvrätitehnikas, ettelugemine: Ellen Niit „Suur maalritöö”, munaloomka	5
	Volbrivembud. Ettelugemine: Kristiina Kass „Nõianei Nöbinina”	5
	Loodusvaatlused Peri pargis (3)	6
	Laste õhtukool (3), teemad: mesilased, lilled, kadrikombed ja maski valmistamine	12
Rasina	Jäneseaasta üritus. Lapsed kehastusid jänesteks. Teemakohased raamatud ja mängud	7
	Lõvi Lõrri (raamatukoguhoidja Edda Prükk) väike näitemäng	10
	Eesti 105. Teemakohased luuletused	10
	Emkeelepäev: loomamuinasjuttude lugemine	10
	Ette lugemine: Anna Eespere „Öösöödik Pogi”	9
	Käpiknukuetendus „Rebane õpetab hunti” (lavastus ja näitlejatöö: Enna Prükk)	12
	Uute raamatute tutvustus	8
	Lugemistund: Ilmar Tomuski „Kullakallis kass” arutelu	12
	Karneval „Olen raamatutegelane”	7
	Mõmmikute päev. Lastel karud kaasas, karujuttude lugemine	12
	Kadrisandid raamatukogus. Kostümeeritud lapsed esitasid raamatukoguhoidjale mõistatusi	8
Taevaskoja	Jõulutähtede ja piparkookide valmistamine	10
	Käeline tegevus ja õuemängud Epp Metsaluige juhendamisel (3)	31
Tilsi	Ürituste sari: lauamängud, ettelugemine, mõttemängud, täherägastikud, meisterdamine, mõistatused, voolimine, joonistamine (79)	208
	Raamatujooga (5)	21
	Kadripäev koos lasteaialastega	25
Vanaküla	Lauamängude pühapäev	13

Vastse-Kuuste	Kaartide meisterdamise õpituba, juhendaja Lea Saan. Koostöös Himmaste raamatukoguga	15
	Lastepühapäev. Looduslikest materjalidest piltide valmistamine	23
	Kohtumine Ene Sepaga (6.–9. kl)	44
	Eesti kirjanduse päeva otsimismäng	90
	Sõbrapäeva lugejamäng	25
	Vastlapäeva viktoriin	30
	Emakeelepäeva lugejamäng	21
	Kohtumine Anti Saarega (2; 1.–2. kl, 3.–4. kl)	37
	Harri Lumiste rahvusliku puutöö õpituba (4.–6. kl)	31
	Külas raamatukogunõid Rosaalie (3; 2 lasteaia- rühma, 1.–2. kl). Nõiarollis Kiidjärve raamatu- koguhoidja Krista Pikk	49
	Florika Kolbakova raamatu „Õpsid hoos“ esitlus (7.–9. kl ja kooli õpetajad)	38
	Kohtumine Kristina Ruderiga, ühtlasi „Lugemisisu“ hooaja lõpetamine (1.–4. kl)	37
	Külas Karilatsi Vabaõhumuuseumi „Muinasjutu- kohver“ (Fr. R. Kreutzwaldi loomingust) (3)	85
	Lugemistund kogu koolile: Markus Saksatamme looming	98
	Raamatukogu ingliskeelne tutvustus Erasmuse programmist osavõtvatele õpilastele (raamatu- koguhoidja Mall Kõpp)	35
	Kohtumine Marja-Liisa Platsiga (2; 1.–3., 4.–6. kl)	55
	Ettelugemine (3; 1., 2., 3. kl)	31
	Külas jutuvestja Ena Mets (2; 1.–2. kl, 3.–4. kl)	40
	Suvelugemise tunnustusüritus	9
	Lugemispesa suvekohvikus	80
	Põhjamaade kirjanduse nädal „Jõulud Põhjas“	24
	Lugemis- ja nuputamistund (52)	603
	Ettelugemine (3)	39
Põlva (lasteteenindus)	Ettelugemine ukraina lasteaialastele eesti keeles	5
	Kohtumine Rainer Rahasepaga (6)	136
	Kohtumine Krista Kumbergiga	24
	Kirjandushommik „Eesti saun koos eesti pokude- ga“ lasteaialastele	18
	Kirjandushommik „Loeme muinasjuttu ja räägime eesti keelest“	19
	Kirjandushommik „Lihtsad lood eesti keeles“ lasteaialastele	10
	Karilatsi Vabaõhumuuseumi „Muuseum kohvis“ lasteaialastele	45

Lugemistund „Lugemisest mänguliselt“ (2. kl)	15
RaamatukoguÕÕ „Salapärase lood ja soovipuu“	30
Loterii-allegri (2): „Küünlakuu veebruar“, „Liikumine nii ja teisiti“	74
Sügisene koolivaheaeg raamatukogus: ristsõnad, lauamängud	41
Jõuluvaheaeg raamatukogus: salakirjad, mõistatused, õigekirjavead jne	37
Lauamängud, juhendaja Marika Novoseltsev (Brain Games OÜ)	26
Linnamatkamäng koostöös kodutütarde ja noorkotkastega	36
Lastekaitsepäeva töötuba Põlva keskväljakul	120
Jutuhommik ja jutuõhtu keskväljakul (jõuluväljakul)	8
Üle-eestilise 3.–4. kl kirjandusmängu „Hea lasteraamat“ maakonnavaor	33
Põlvamaa suvelugemise 2023 lõpuüritus	35
Üle-eestilise 4. kl ettelugemisvõistluse „Pada-konna vada“ maakonnavaor	27

LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine

1. Kogude komplekteerimine ja töötlemine

Tegevused jätkusid senisel operatiivsel ja koostöötihedal moel, millele viitavad kõik maa- raamatukoguhoidjad. Maakonnaraamatukogu komplekteerib jätkuvalt kõigile maakonna rahvaraamatukogudele. Kokku soetati 11 723 teavikut (v.a perioodika). Hästi laabub lepingute sõlmimine Rápina ja Kanepi vallavalitsustega, mille alusel kantakse aasta soetussummad Põlva vallavalitsuse arvele, kus samuti on väga head koostööpartnerid. Rahakasutust jälgitakse hoolikalt nii maakonnaraamatukogus kui ka teistes raamatukogudes, kord kvartalis väljastab maakonnaraamatukogu teatise rahalise seisu kohta kõigile maaraamatukogudele. Komplekteerimist käsitletakse maakonnaraamatukogu koolitustel (uute raamatute tutvustamine, ülevaade rahalisest seisust jm). Raamatukoguhoidjatel on alati võimalus tutvuda uudis- kirjandusega maakonnaraamatukogus kohapeal Rahva Raamatust tellitud näidiste põhjal. Tellimused esitavad kõik Rahva Raamatu e-keskkonda, vastavalt hindadele valitakse välja tarnija. Saadetised valmivad väga kiiresti (kord nädalas). Liimköites raamatute kiire lagunemise vältimiseks ömmeldakse või klammerdatakse need maakonnaraamatukogu köitja poolt, kui seda võimaldab tekstiploki asetus lehel (teksti serva ja köite selja vahel peab olema piisavalt ruumi). Teavikud võetakse korrektselt arvele elektronkataloogis URRAM. Võimalusel kasutatakse ESTER-is valminud kirjeid, erandiks on enamik võõrkeelseid ja mõned koduloolised teavikud. Maakonnaraamatukogu koordineerib-nõustab inventuuride korraldamist ja käib raamatukogudes abiks inventeerimas.

2. Rahvaraamatukogude tegevuseks vajalike bibliograafia-, täistekst- ja muude andmebaaside loomine ja pidamine

Elektronkataloogi URRAM täiendatakse endiselt kodulooliste analüütiliste kirjetega värskest perioodikast ja äsjailmunud kogumikest, aga kataloogi täiendatakse ka väärtuslikumate artiklitega kodulookartoteegist (kaartkartoteek). Maakonnaraamatukogus loodi aruandeaastal 2108 kirjet. Ühtlasi juhendab ja abistab bibliograaf kolleegi Rápina raamatukogus, kes bibliografeerib Rápina Rahvalehte. Kirjed on väga vajalikud õpilastele, üliõpilastele ja kodu- uurijatele. Tegu on väga olulise Põlvamaa ajalugu käsitleva kogumiga, mille koostamine peab jätkuma.

3. Rahvaraamatukogude statistilise aruandluse korraldamine ja tegevuse analüüsimine

Maakonnaraamatukogu koostab meelepea statistilise aruande koostamiseks (kooskõlas Rahvusraamatukogu juhendiga) ja küsimustiku nn informatsioonilise aruande koostamiseks, mis põhineb Kultuuriministeriumis väljatöötatud vormil. Mõlemad arutatakse maakonna aastalõpunõupidamisel põhjalikult läbi. Aruannete täitmise protsessis (jaanuar) juhendatakse raamatukoguhoidjaid palju individuaalselt. Pearaamatukoguhoidja vaatab läbi kõik aruanded, võrreldes vigade vältimiseks statistilisi ja informatsioonilisi (üsna sageli juhtub näiteks, et statistilisest arvestusest on osa üritusi välja jäänud jne). Samuti tuleb jälgida, et korrektselt saaks tehtud vallaraamatukogude statistiline koondaruanne. Maakonnaraamatukogus pannakse kokku Põlva maakonna rahvaraamatukogude aastaaruanne, mille aluseks on maakonna raamatukogude aruanded (statistilised ja informatsioonilised), Rahvusraamatukogust saadud analüütiline tabel ja maakonnaraamatukogu erinevate tegevusvaldkondade ülevaated.

4. Erialane nõustamine ja raamatukogutöötajate täienduskoolituse korraldamine

Raamatukoguhoidjatele korraldati seitse koolitust, neist üks õppekäik (Läti raamatukogudesse). Koolituste korraldamisel olid abiks Kultuuriministerium, Eesti Kultuurkapitali Põlvamaa ekspertgrupp ja Juunika Koolitus. Koolitustel käsitleti olulisi teemasid (sotsiaalmeedia, laste- ja noortekirjandus, väärtushoiakud jne). Raamatukoguhoidjad jäid koolitustega rahule. Lisaks

peakorraldas maakonnaraamatukogu 23. üle-eestilise maaraamatukoguhoidja päeva Valgjärvel, mille tagasiside oli väga positiivne. Maakonnaraamatukogu vahendab pidevalt erialainfot teistele raamatukogudele. Raamatukogude nõustamine toimub pidevalt väga laial skaalal, ülalpool leidub juba viiteid, teemadeks on veel IT, RVL, URRAM jpm. Aruandeaastal jätkus abi andmine kohtadel kogude puhastamiseks. Valgjärve ja Leevaku raamatukogu aidati kolimisel. Valgjärve raamatukogule valmistati ka uued kohaviidad.

5. Teatmebibliograafilise töö korraldamine

Infopäringuid lahendati 1563, neist lasteteeninduses 255. Tööd tehakse väga heal tasemel, kasutades väga palju erinevaid vahendeid (andmebaasidest teemamappideni). Täiendati Põlvamaad hõlmava kirjanduse kogu lugemissaalis, mis leiab tihedat kasutamist. Kui aga päringut pole võimalik lahendada raamatukogu teatmestu põhjal, pöörduakse ka asjaomaste isikute poole ja reeglina leitakse lahendus.